

# Jó Pajtás

Fotó: Dávid Csilla

*Média-alkotóműhely Óbecsén  
Mesével kerek a világ  
Miért vagyunk szégyenlősek?  
Vándornyaraláson*

Ára 50 dinár

# Sakkozzunk, szavaljunk!

Jelentős jubileumok előtt áll lapunk, hamarosan 70. évfolyamunkba lépünk, ezenkívül két megmaradt, hagyományos rendezvényünk a Szűcs Imre Gyermekversmondó Verseny és a Jó Pajtás Sakkversenye is kerek évfordulóhoz érkezik. A szavalók 5., a sakkozók pedig 40. alkalommal adnak egymásnak találkozót. Novemberben kerül sor mindkét rendezvényünkre, 7-én Udvarnokon a szavalókkal, 14-én pedig Csókán a sakkozókkal találkozunk.

Ha nem lenne jubileum, akkor is hétről hétre ismételnénk: gyertek, vetélkedjünk, ismerkedjünk, barátokozunk! Így meg különösen fontosnak érezzük, hogy minél több iskolást megszólítsunk. Pályázatainkat közzétettük: a versmondó verseny esetében a Jó Pajtás idei 28. számában a versmondó versenyt, a 29. számban pedig a sakkturnát.

Újdonságnak számít, hogy összeállt versmondó versenyünk zsűrije. Tagjai: **Molnár Krekity Olga, Barta Júlia és Kovács Jolánka**. Ezenkívül bővült a támogatók névsora, ugyanis sokéves szponzorunk, az **újvidéki Atlantis Kiadó** is társult a gyermekversmondó versenyünk támogatói köréhez, így az udvarnoki szervezőkön, a bégaszentgyörgyi önkormányzaton kívül a Magyar Szó Kft., az újvidéki Forum Könyvkiadó Vállalat és a magyarországi Kolibri kiadó biztosított bennünket támogatásáról.

A sakkversenyünk esetében elmondhatjuk, hogy **Piszár József** nyugalmazott kollégánk – aki a 40-ből 37 sakkturnát megszervezett –, vállalta a részvételt a csókai rendezvényen. Piszár József nemcsak jelen volt, hanem szervezte is a tornákat, így a legelsőt is, melyet akárcsak az ideit, Csókán tartottak meg.

## Íme a legfontosabb tudnivalók:

\* Szűcs Imre szülőfalujában, Udvarnokon ejtjük meg a róla elnevezett V. gyermekversmondó versenyt november első szombatján, vagyis 2015. november 7-én. Az előadandó művet a VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTÉSzet EGÉSZÉBŐL lehet választani. Az újvidéki Forum gondozásában megjelent Ezüsttulipán című kötet anyaga felhasználható, de nem kötelező a kötetben szereplő versek közül választani.

A versenyben részt vehet minden vajdasági általános iskolás tanuló, teljesítményüket zsűri bírálja el, a győztesek pedig jutalomban részesülnek. Négy kategóriát hirdettünk:

1. korcsoport: 1-2. osztályosok
2. korcsoport: 3-4. osztályosok
3. korcsoport: 5-6. osztályosok
4. korcsoport: 7-8. osztályosok.

## Határidők:

\* **versenyzők kiválasztása október 23-áig**, vagyis dönteni kell arról, kik képviselik iskolájukat, vagy a művelődési egyesület Udvarnokon, iskolánként egy-egy korosztályban legtovább 3 versenyző indulhat,

\* **benevezés:** a továbbjutók adatait (név, kor, osztály, iskola, település, felkészítő pedagógus, kontakttelefon, valamint a kiválasztott mű szerzője és címe) **október 31-éig** kell eljuttatni szerkesztőségünkbe,

\* **döntő: november 7., Udvarnok, Művelődési Ház.**

Mindenmű kérdéssel hozzánk fordulhatnak a 021/475-4008-as telefonszámon, vagy a [jopajtas.szerk@magyarszo.com](mailto:jopajtas.szerk@magyarszo.com) e-mail címen.

Ígéretet kaptunk, hogy a korábbi évekhez hasonlóan autóbussz indul Bácska északi részéből, melyet a diákok-tanárok, szülei, érdeklődők ingyenesen igénybe vehetnek.



\* Akárcsak az első, a negyvenedik sakkturnánkat is Csókán rendezhetjük meg a helybeliek és a Jovan Popović Általános Iskola jóindulatának köszönhetően. A kis sakkozók az iskolában (Branko Radičević utca 11.) tornatermében november 14-én, szombaton 9 órai kezdettel ülhetnek asztalhoz.

A versenyre vajdasági általános iskolák csapatai nevezhetnek be, a fiúcsapatok 1-5 tagúak, a lánycsapatok pedig 1-3 tagúak lehetnek. A verseny egyéni ugyan (svájci rendszer, 7 forduló, 15-15 perc gondolkodási idő), de az egy iskolából érkező csapattagok egyéni eredményeinek összeadásával születik meg a csapatverseny végeredménye. Az egyéni és csapatgyőztesek egyaránt serleget, érmekeket, a díjazottak pedig különböző ajándéktárgyakat kapnak jutalmul. A szervezők reggelit biztosítanak a résztvevők számára, az utazási költség a benevező iskolákat terheli. A résztvevőknek sakk-készleteket és sakkórákat is hozniuk kell magukkal.

A szervezők arra kérik a benevezni akaró iskolák csapatvezetőit, hogy a verseny gördülékenysége érdekében benevezéseiket a szükséges adatokkal (iskola, csapatok összetétele) küldjék el legkésőbb november 10-ig e-mailben ([kokai@magyarszo.com](mailto:kokai@magyarszo.com)), vagy pedig hagyományos postán (Jó Pajtás szerkesztősége, Vojvoda Mišić u. 1., 21000 Novi Sad).

N-a

Radnóti Miklós

## Október

Hűvös arany szél lobog,  
leülnek a vándorok.  
Kamra mélyén egér rág,  
aranylik fenn a faág.  
Minden aransárga itt,  
csapzott sárga zászlait  
eldobni még nem meri,  
hát lengeti a tengeri.

Szalai Borbála

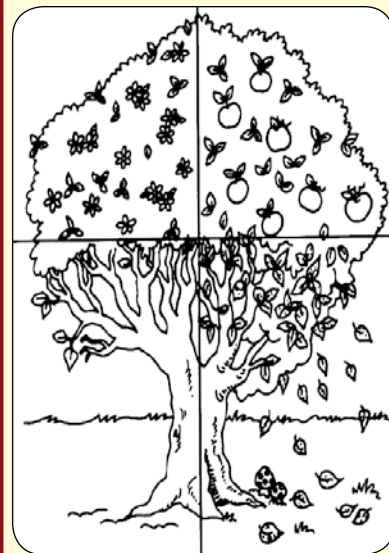
## Makk-emberke

Makkot szedtem tölgy alatt,  
gyorsan telt a nagy kalap.  
Tudtam én már előre,  
mit csinálok belőle:

kutyát, macskát,  
gólyát, darut,  
zsiráfot is,  
hosszú nyakút,

csacsit, lovat,  
bocit, kecskét,  
s a végén egy –  
makk-emberkét...

Makkból lesz a hasa, feje,  
gyufaszázból lába, keze...  
Makk kalap lesz a kalapja,  
hogy ne fázzon a kobakja...



Évszakok (színezd ki!)

# Benedek Elek születésnapján

## Községi népmesemondó verseny az óbecsei Népkönyvtárban

Az óbecsei Népkönyvtár dísztermében szeptember 30-án, a magyar népmese napján nagyszabású mesemondó versenyt nézhettünk végig. Az előcsarnokban az elsősök és az óvodások rajzaiból készült kiállítást tekinthette meg a közönség. Az óbecseiekén kívül itt már versenyeztek a bácsföldváriak és a péterréveiek is. Összesen 30 versenyző mérte össze tudását, rátermettségét. Először **Toll Irén**, a gyermekosztály vezetője üdvözölte az egybegyűlteket, diákokat, tanítókat, tanárokat, szülőket és a nagyszülőket. Elmondása szerint 8. alkalommal szervezték meg ezt a vetélkedőt.

Élmény volt hallgatni a szebbnél szebb meséket. Tetszett A só, A király kutyája, A királykisasszony cipője, A szomorú királykisasszony, A pásztor és a királylány, A békakirály, A néma királylány, A találós kérdés, A tálts királykisasszony, és még sok másik mese.

A bírálóbizottság tagjai: **Csik Mónika** író és **Fercsik Kiss Piroska** könyvtáros a következő döntést hozta:

### A másodikosok, harmadikosok kategóriájában

I. Tallós Kinga, Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse

II. Kiskomáromi Zsolna, Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse

III: Baksa Biborka Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve

III. Deák Evelin, Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse

### A negyedikesek, ötödikesek korcsoportjában

I. Gödöllei Bence, Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve

II. Balog Teodóra, Sever Đurkić Általános Iskola, Óbecse

III. Zapletán Nikoletta, Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve

III: Varga Villő, Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse

### A hatodikosok, hetedikesek, nyolcadikosok csoportjában

I. Vadnai Erika, Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve

II. Kalocsai Írisz, Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve

III: Csipak Emma, Svetozar Markovic Általános Iskola, Bácsföldvár

III. Bezeg Réka, Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse.

A képzőművészeti pályázatra, melynek témája a királylány, a hercegnő rajzolása volt, 99 rajz érkezett. A 8 óvodából 60 alkotás, valamint 9 osztály elsőseinek 39 rajza érkezett, melyeket **Tót Kása Piroska** értékelte.

### Az óvodások kategóriájában

I. Kisutcai Ivett, Óbecse

II. Szaniszló Klementina, Péterréve

II. Szalma Viola, Péterréve

III. Fekete Leona, Péterréve

III. Csonka Barbara, Óbecse

### Az első osztályosok kategóriájában

I. Mojzes Viktor, Svetozar Marković Általános Iskola, Bácsföldvár

II. Burai Blanka, Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve

II. Topor András, Zdravko Gložanski Általános Iskola, Óbecse

III. Gortva Kata, Sever Đurkić Általános Iskola, Óbecse

III. Kis Alex, Petőfi Sándor Általános Iskola, Óbecse

A díjazottak értékes könyvjutalmat, díszoklevelet kaptak, az első helyezettek pedig elvihették az iskolájukba a vándorserleget. Az ajándékkönyvek között volt Csik Mónika könyve, a szerzőnőt a megajándékozott egy aláírásra is felkérhette. Gratulálunk a győzteseknek, és a főkészítő pedagógusoknak.

**Koncz Erzsébet**



A legkisebb mesemondók, az óvodások



Az elsősök jó mesemondók, ám pózolni nem szeretnek



Tallós Kinga a serleg a másodikos-harmadikos korosztályban



A negyedik-ötödikesek legjobbjai, a serleg Gödöllei Bence kezébe került



Vadnai Erika nyerte el a serleget hatodik, hetedik és nyolcadikesek között

# Mesebeli vetélkedés a népmese napján



**Célt találko-e?**

Szeptember 30-a a magyar népmese napja, ez alkalomból a szabadkai Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola 4. c osztálya részt vett a Városi Könyvtár olvasótermében szervezett vetélkedőn Benedek Elek híres népmese gyűjtő születésnapja alkalmából szervezett rendezvényen.

A vetélkedőn öt iskola vett részt, minden iskolából öt diák. Szabadkáról a Jovan Jovanović



**Újabb izgalmas feladat előtt**

Zmaj, a Jovan Mikić, az Október 10., a Kizur István és a hajdújárasi Petőfi Sándor Általános Iskola negyedik osztályos tanulói. A játék abból állt, hogy volt egy tábla, amelyre húsz mező volt ragasztva, így úgy nézett ki, mint egy társasjáték. Aki válaszolt a meséből és mesecimből egy kérdésre, az léphetett egyet a mezőn. Minden mező egy kérdés volt. Más játékokat is szerveztek, olyat, hogy a sárkányok fejét kellett megcélózni. Ezek a sárkányfejek fából és krepp-papírból készültek. Ezen kívül még műanyag poharakat kellett eltalálni. A

könyvtáros pogácsával és üdítővel vendéglát meg bennünket, minden résztvevő jutalmul egy kis noteszt és emléklapot kapott. Ezen a vetélkedőn az én osztályom, a Zmaj iskola 4. c osztályos tanulói nyertek. A résztvevők jutalmul kaptak egy-egy Benedek Elek-könyvet, emléklapot és egy Kosztolányi Dezső arcképét ábrázoló noteszt.

Remélem, máskor is meghívják minket ilyen vetélkedőre.

**Perlaki Réka, 4. osztály,  
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**



**A könyvtárban szép választék van mesekönyvekből**



**Csoportképpel koronáztuk a szép napot a könyvtárban**

## Mesével kerek a világ

Minden év szeptember 30-át, Benedek Elek születésének évfordulóját a népmese napjaként tiszteljük és ünnepeljük. A temerini Kókai Imre iskola könyvtára ezen a napon a mesét helyezte a középpontba. A meseíró és meseillusztrációs pályázaton sok kisdíák vett részt. A díjazott tanulók oklevelet kaptak.

Könyvtárunk igazi mozi-szobává alakult át ezen a napon, hiszen rajzfilmeket, diafilmeket nézhettek a mesekedvelő pájtások. Nagyon szép és tartalmas nap volt.

**A Kókai Imre iskola 7. c osztálya, Temerin**



# Média-alkotóműhely a vajdasági televízió munkatársaival

## A diákok félórás műsort készítettek a Vajdasági RTV részére

**M**édiahetet tartottak a Petőfi Sándor Általános Iskolában, ahol négy éve működik médiaszakcsoport. A diákok az iskolaújság szerkesztése és az újságírás mellett a héten a televíziózás alapjait is megismerhették. A Vajdasági RTV munkatársaival közösen a diákok egy félórás műsort is összeállítottak, melyet a tévéház 2. csatornája bemutat.

A riporterek: **Kőműves Tímea** és **Kancsár Izabella** helyébe a médiaszakcsoport tagjai léphettek, Rácz László operatőrnek pedig **Károlyi Áron** nyolcadikos tanuló segédkezett. A gyerekek nagyon élvezték a stábbal történt együttműködést, és sok új dolgot megtanultak: mint például a mikrofontartást, a kamerabeállításokat, a takaróképek felvételét és sok kulisszatitkot.

**Kuszli Angéla** magyartanár, a műhely szervezője érdeklődésünkre elmondta:

– Korábban a VRTV munkatársa voltam. Azt mondják, aki egyszer megszereti az újságírást, az nem tudja abbahagyni. Lassan 4 éve tanítok, és azóta igyekszem átadni az újságírói tapasztalataimat a tanulóimnak. Látva a lelkesedésüket, nagyon sok örömet lelek a munkámban. A szakcsoportot Lázár László kollégámmal együtt vezetem – mondta, majd hozzáfűzte még:

– Nagyon hálásak vagyunk a VRTV magyar szerkesztőségének és a kiváló becsei csapatnak, hogy kérésünket elfogadták, s támogatásukkal megszervezhettük a média-alkotóműhelyt.

**Varnyú Kinga, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse**



# Vándornyaraláson

## Úti beszámoló Magyarországról

Türelmetlenül vártam a nyári szünidőt, mert a testvéremmel, apukámmal és az élettársával meg a gyerekeivel nyaralni mentünk. Annyit tudtunk a testvéremmel, hogy Magyarországra megyünk, és „vándornyaralás” lesz.



Miért „vándornyaralás”? Azért, mert több helyet terveztünk meglátogatni, és mindenhol csak egy vagy két napot töltöttünk. Hogy ilyen sok helyet látogatunk meg magam sem gondoltam. Magyarországon több városában voltunk. Ezek között volt Balmazújváros, Debrecen, Nyíregyháza, Hortobágy, Hajdúszoboszló, Aggtelek, Kékestető, Hollókő, Eger, Esztergom, Visegrád, Zamárdi, Tihany, Siófok, Veszprém.

Szlovákiába is átmentünk a hídon keresztül gyalog, és így Párkány városába értünk. Itt számomra nagyon érdekes és furcsa étteremben voltunk. A neve Paraszt étterem. Furcsa volt, hogy a pincérek régies parasztnyelven beszéltek hozzánk, és paraszttözettel voltak. Az étlap helyett zabalapot írt, és mindenki kézzel evett a fatáblából, meg régi bögréből ittunk. A berendezés is régies volt. Az éttermet csontvázak, boszorkánybabák, állatbőr, műpókháló és boszorkányketrec díszítette.

Magyarország városaiban meglátogattuk az egyetemet, állatkertet, a Matai ménest (pusztát), akvaparkot, cseppkőbarlangot, múzeumokat, központokat, bazilikát, templomot, várakat és a Balatont is. Mindenhol valami érdekességet és újdonságot láttunk. Visegrádon a várban ijáztunk, beöltöztünk királynak, királynőnek és udvari bolondnak. Megismertük a vár történetét, meglátogattuk a Panoptikum (viaszfigurák) kiállítását, és még sok más felejthetetlen érdekesség várt ránk.

Nagyon kedves emléket őrzök a szívemben a hajdúszoboszlói akvaparkról is, mert nagyon szeretem a csúszdákat. Itt gyönyörű a fürdő, sok a strandoló, és rengeteg csúszda van. Mindegyik csúszdát kipróbáltuk, és nagyon jól szórakoztunk.

Ennyi újdonság, szépség, élmény és szórakozás mellett a tizenégy nap gyorsan elröpült, és sajnós haza kellett indulnunk. Ezt a nyaralást soha sem felejtem el, és nagyon örülök, hogy Magyarország ennyi városát meglátogattam a vándornyaralás során.

**Barna Andor, 7. osztály, Fejős Klára iskola, Nagyikinda**



## LELKIZZÜNK!



# Miért vagyunk szegénylősek?

*A szegénylős alaptermészet akár egész életen át végigkísérhet egy személyt. A felnőttkori érvényesülés szempontjából sem előnyös a túlzott visszafogottság, de már gyermekkorban is vannak kellemetlen következményei. Ha viszont a szegénylőséget gyermekkorban okosan kezeljük, nagy eséllyel magabiztos kamasz, később pedig felnőtt válhat bárkiből. De ne szaladjunk ennyire előre!*

Az ember rengeteg dolog miatt lehet szegénylős. Egyeseknek az ismeretlenekkel folytatott társalgás okoz gondot, míg mások csak az ellenkező nem jelenlétében jönnek zavarba. Olyanok is vannak, akiknek remegni kezd a lábuk annak gondolatára, hogy nyilvános helyen, vagy akár az osztály előtt kelljen beszélniük. A szegénylőség hátterét illetően megoszlik a szakemberek véleménye. Egyesek genetikai okokra vezetnek vissza, mások szerint a korai gyermekkorban kell a viselkedési probléma gyökereit keresni. A szülők olykor túl sokat várnak el a gyermeküktől, így a család, sőt, maga a gyerek is túl magas **elvárásokat** támaszt önmaga irányába. Ennek azonban nem ritkán kudarckerülő magatartás lesz a következménye. Ilyenkor gyakran érezhetjük azt, hogy jobb, ha ki sem próbálunk számunkra új dolgokat, hiszen akkor nem vallhatunk kudarcot. A legtöbbszor tehát a saját magunk vagy a környezet által táplált túlzott elvárások lapulnak a szegénylőség háttérében. De okozhatja egy csúfolás vagy mások előtti megszegényülés. Nagyon szerencsés helyzet, ha pontosan meg tudjuk nevezni, hogy mitől vagyunk szegénylősek, mert így „csak” a kellemetlen élményt kell okosan megtalálni.

Mindezek után felmerül a kérdés: hogyan győzheted le a szegénylőségedet. *Próbáld néha kockázatokat vállalni, vagyis nézz más szemmel a kockázatvállalásra!* Mindannyian tévedünk és követünk el hibákat. Ez egyszerűen az élet és az azzal járó tanulási folyamatok része. Próbáld a tévedéseidre úgy tekinteni, mint egy kalandra, amelyből tapasztalatokat szerzel, amelyből tanulhatsz! Ne katasztrófaeként tekints rájuk, hanem életed olyan eseményeként, mely közelebb visz a félelmeid legyőzéséhez! Sose akarj rögtön nagy dolgokba belefogni! Előbb azokat a félelmeidet próbáld meg legyőzni, melyek a legkevésbé okoznak kellemetlenséget, kényelmetlenséget! Az így elért sikerélmény erőt és lendületet adhat a nagyobb kihívásokhoz. *Tűzz ki célt és határidőt!* Mondjuk, próbáld ki, hogy ezen a héten ráköszönsz 5 emberre! Csak annyit mondasz, „Helló!”. Ilyen apró lépésekkel közelebb kerülhetsz másokhoz, és az **önbizalmad** is növelheted. *Ne várd el, hogy a világ azonnal megváltozzon!* Nemcsak neked, de a többieknek is időre lesz szükségük, hogy hozzászokjanak az új, kevésbé szegénylős megjelenésedhez. Hagyj időt nekik, hogy megismerhessenek, és te is jobban megismerd őket! Ne legyenek senki iránt nagy elvárásaid. Légy türelmes magad és mások iránt is, és ne add fel csak azért, mert nem érzed az azonnali változást. Ami pedig a legfontosabb, *fogadd el magad, mint különleges és megismételhetetlen személyt.* Mint minden különleges és megismételhetetlen személy, időnként hibázni is fogsz. Semmi baj, a legrosszabb, ami történhet, hogy hibázol, és tanulsz belőle. A legjobb esetben pedig az ebből tanultak segítségével élvezted az önmagaddal és másokkal kialakult kapcsolatot.

**Kis Laura**

# Az étkezés rövid története

## Mit ettek és ittak az emberek az idők folyamán?

Az emberiség múltjában mindenféleképpen az egyik legfontosabb találmány a tűz volt. Az tűz felfedezése többek között kihatott az étkezésre is. Valószínűleg már a neandervölgyi ember is ismerte a sütés és főzés technikáját.

Az ősemberek, akik még törzsekben éltek, a kezdetben főleg olyasmivel táplálkoztak, amit a természet nyújtott nekik. Elsősorban gyűjtögettek, növényeket, különféle terméseket, gyümölcsöket, leveleket, bogyókat. A gyűjtögetés furcsamód elég sokszínű étenedet biztosított. A tapasztalat alapján ismerték, mely termések mérgezőek, és melyek nem. Később kezdtek el vadászni és halászni, majd nemsokára már megismerkedtek a földművelés és állattenyésztés előnyeivel. Az edények ősei kődarabok voltak, amelyekbe mélyedést vájtak. A gabonatermesztés először Ázsiában, a Közel-Keleten és Közép-Amerika térségében honosodott meg. Megkezdődhetett a kenyérkészítés.

Az ókori görögöknél a bort előszeretettel fogyasztották, de vízzel hígított formában, mert szerintük csak a barbárok isznak tiszta bort. A katonai berendezésű Spártában a harcosokat hosszú és fárasztó hadjáratokra készítették fel. Emiatt a szervezetüket megszoktatták arra, hogy kevés étellel és rengeteg edzéssel sokáig kitartsanak. Ez annál is inkább lenyűgöző, mert nehéz, több tíz kilós felszerelést kellett viselniük. Mindennapi ellátásukhoz tartozott a fekete leves, a sajt és sok más.

A rómaiak, legalábbis az arisztokraták rétege, szerették halmozni az élvezeteket. Étrendjük színes volt, és rengeteg különféle állat húsát megették, például a szamárét vagy a papagájét is. Ezenkívül sok halfajtát és kagylókat tárltak asztalaikra. A konyháikat átriumoknak nevezték. A szegényebb rétegeknek ingyen osztották a gabonát.

Az egyiptomiak és a sumérok is ismerték a sörfőzés technikáját, és nagy mennyiségekben itták. Az élesztőnek köszönhetően finomabb kenyeret tudtak készíteni. Hűtőszekrény hiányában a húst sóval tartósították. Az egyiptomiak fogyasztottak babot, borsót, lencsét, fűgét, szőlőt és almát. A gazdagabbak számára szőlőből és datolyából bor készült.

Az iszlám térhódításával Európába új ételek érkeztek. A keleti fűszerek egyre inkább keresettek lettek. Elsősorban a fahéj, a gyömbér, a bors és a szegfűszeg. A teának is magas ára volt, mivel messzi ázsiai tájakról hozták.

A középkori lakomák nem csak az étkezésből álltak. A számos, nem ritkán hat-hét fogásos vacsora mellett a házigazda a várában gondoskodott arról, hogy (általában nemesi származású) vendégeinek kellő szórakoztató műsort is nyújtson, táncosokkal, bűvészekkel és más mutatványokkal. Ilyen rendezvényekre került sor házasságkötéskor, gyermek születésekor, győzelmek ünneplésekor. Sokszor vadászat alkalmán elejtett vad került az asztalra fő fogásként, zöldséggel. Hússal és zöldséggel töltött piték rendszeresen lettek tálalva. A földművesek zabkását, sertéshúst ettek, kedvelt volt a füstölt hal, főleg a hering. A kolostorokban rendszeresen zajlott a sajt- és borkészítés. A kései középkorból származik a legelső receptes könyv is, amely egy francia szakács Taillevent műve, címe Le Viandier. A könyv bizonyíték arra, hogy már ismertek különféle főzési technikákat, mint a párolás, sütés, posírozás. A húst sokat és minden mennyiségben fogyasztották, még hattyú, gólya és más madarak, illetve négy lábúak húsát is.

Az Újvilág felfedezésével Amerika és Európa között élénk áruforgalom kezdődött, és ekkor érkeztek hozzánk a kakaó, dohány, kukorica, burgonya és még rengeteg növény- és állatfaj.

Egyes nemzeteknek a századok folyamán saját jellegzetes nemzeti konyhájuk alakult ki. Ezek néha hatással voltak egymásra, így például a magyar konyhára is kihatottak a török, a német és a szláv ételek. Nemzeti ételinkre a csípős, erős ízek jellemzőek. Jellegzetes magyar ételek a pörkölt, gulyás, töltött káposzta, paprikás, túros csusza, az édességek közül pedig a Dobos-torta, zserbó kocka, Rigó Jancsi, somlói galuska, mákos guba. Világhírűek a magyar borok is, elsősorban a tokaji aszú és az egri bikavér.



McDonald's gyorsétterem

A mai modern korban minden, így az étkezés is a gyors életritmushoz alkalmazkodik. Érdekes, hogy a pizza még időszámításunk előtt megjelent, de az akkor még csak lapos tésztának nevezett, olívaolajjal és fűszerekkel ízesített étel a szegények eledelének számított. Az első gyorséttermek a nyugati kultúrában jelentek meg, még az 1920-as években, de az '50- és '60-as években váltak igazán népszerűvé. A városokat elárasztotta a gyorséttermek láncolata, minden sarkon finom, laktató, olcsó, de általában egészségtelen ételeket kínálnak. Ezeket akár útközben is elfogyaszthatjuk, és mosogatás helyett egyszerűen eldobjuk a csomagolást.

Gyarmati Balázs történész

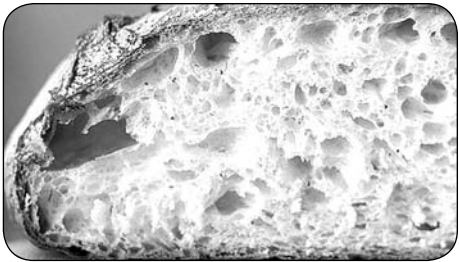


Középkori lakomajelenet



Egy római lakoma

# Évfordulók nyomán



**2001. október 16.** – A svájci székhelyű Pékek Világszövetsége 2001-es kongresszusán döntött úgy, hogy október 16-a legyen a **kenyér világnapja**. A világnap célja, hogy bemutassa a világ legfontosabb ételmezési cikkének – a létfontosságú ásványi anyagokat tartalmazó, fontos energiaforrásnak –, a kenyérnek a jelentőségét. A világnapot már mintegy 30 ország ünnepli elsősorban karitatív jelleggel, mivel ezen a napon a pékek adományaikkal segítik a rászorulókat. Az ünnep jó alkalom arra is, hogy a pékek áldozatos munkájára és a kenyér jelentőségére a nagyközönség figyelmét is felhívják.



**1803. október 17.** – Söjtörön született **Deák Ferenc**, akit kortársai „a haza bölcsé”-nek neveztek megfontoltsága és tisztessége miatt. Az 1848-ban megalakult első parlamentnek felelős, független minisztériumi (Batthyány-kormány) igazságügy-minisztere volt, majd a kormányzó Deák-párt vezetője. 1861-ben Ferenc József elutasította az 1848-as törvények helyreállításáról szóló feliratát, az országgyűlés pedig nem engedett a bécsi udvar nyomásának, így a kompromisszumkísérlés nem sikerült. Ferenc József feloszlatta az országgyűlést és november 5-én újabb abszolutista kormányzati rendet léptetett életbe. 1865-ben írott Húsvéti cikke, amely a Pesti Naplóban jelent meg, a bécsi udvar és a magyar politikai pártok kiegyezési tárgyalásainak új szakaszát nyitotta meg. 1867.03.15-én létrejött az osztrák–magyar kiegyezés, a Habsburg-monarchia osztrák–magyar dualista monarchiává alakult át. Az erről szóló törvényt 1867.05.29-én szavazta meg az országgyűlés (1867: XII. tc.). Magyarországot a kiegyezés keretében független királyságnak ismerték el, amely saját parlamenttel, alkotmánnyal, felelős kormánnyal rendelkezett, a közös államfő révén azonban realunióban volt Ausztriával,

vele közösen intézte külügyeit, hadügyeit, pénzügyeit és közös vámhatárt létesített. Tízévenként meg kellett újítani az úgynevezett gazdasági kiegyezést. A dualista rendszer idején Magyarországon jelentős ipari fejlődés vette kezdetét.

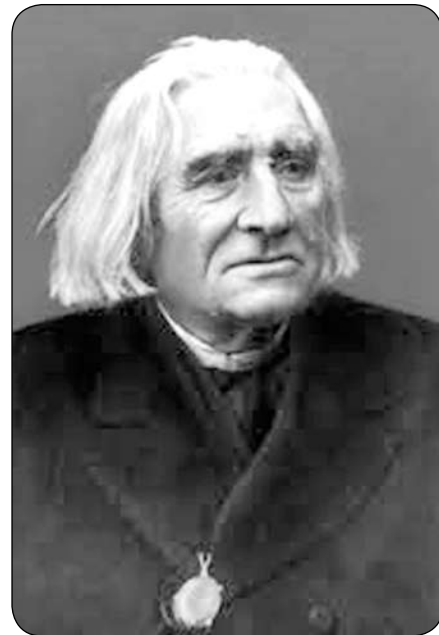


**1833. október 21.** – Stockholmban született **Alfred Nobel** svéd kémikus és gyáros, a dinamit feltalálója, a Nobel-alapítvány létrehozója. Apja is gyáros és feltaláló volt, aki az orosz hadiiparnak is dolgozott. Apja halála után Alfred Nobel folytatta a kísérleteit, 1863-ban fejlesztette ki a robbantó gyutaccsal történő kezdő gyújtását, 1865-ben megalapította a Dinamit Nobel Részvénytársaságot. 1867-ben nitroglicerinnél és kovaföldnél nagy hatékonyságú robbanóanyagot állított elő, amelyet dinamikként szabadalmaztatott.



Ezzel forradalmasította a haditechnikát és a robbanóanyagok ipari felhasználását. 1895-ben alapítványt létesített, amelynek vagyonát a Nobel-alapítvány kezeli, és éves kamatait (150.800 svéd korona) minden évben egy fizikai, kémiai, orvostudományi, irodalmi és egy békedíjként ítélik oda azoknak a személyeknek, akik „az emberiségnek a legnagyobb hasznára vannak”.

**1811. október 22.** – Megszületett **Liszt Ferenc** zongoraművész és zeneszerző. Osztrák anyja és magyar apa gyermekeként a határ közeli Doborjánon (Raiding) született. Először apjától tanult zongorázni, első nyilvános koncertjeit 9 éves korában adta Pozsonyban és Sopronban. Tehetsége elismeréseként négy magyar főúr hat évig ösztöndíjat biztosított számára a zenetanulásához. 1822-től Bécsben tanult Czerny-től és Salieritől, 1823-tól Párizsban magánúton folytatta a tanulmányait. Csodagyerekként, majd virtuóz felnőttként is végigkoncertezte fél Európát, és folyamatosan fejlesztette zongoratechnikáját. Élettársával, Marie D'Agoult grófnővel Svájcban telepedtek le, három gyermekük született. Zeneszerzőként az 1850-es években kezdett elismertté válni, 1856-ban az ő ünnepi miséjével szen-



telték fel az esztergomi székesegyházat. A hatvanas évektől kezdve zeneszerzőként főleg egyházi zenével foglalkozott, élete pedig a Pest–Róma–Weimar háromszögben folyt. 1875-ben saját lakásán alapította meg a Zeneakadémiát, melynek elnöke és oktatója lett. Bayreuthban hunyt el tüdőgyulladásban, sírja ma is ott található.



**2006. október 22.** – Meghalt **Mancs**, minden idők egyik legjobb magyarországi mentőkutyája. 1994-ben született. Teljes nevén Miskolci Sátán Mancs németjuhász kan kutya, a miskolci Spider Mentőcsoporthoz mentőkutyája volt. Gazdájával, Lehoczki Lászlóval több sikeres mentőakcióban is részt vett. Igazán híressé az 1999-es izmiti földrengés tette, amikor a segítségére a romok alól egy hároméves kislányt mentettek ki, aki már 82 óra volt a föld alatt. Mancs részt vett a mentésben többek között a 2001-es salvadori és indiai földrengéseknél is. A kiképzésnek köszönhetően víz alatti holttestet is képes volt jelezni, valamint egyazon helyszínen helyesen jelzett élő és halott embert is. Ez a teljesítménye és sok-sok bevetése minden idők egyik legjobb magyarországi mentőkutyájává emelte. 2004 decemberében avatták fel a szobrát Miskolc belvárosában, a Szinva patak partján.





## Nincs annyi növény, mint koala

Ausztráliában természetes ellenség nélkül élnek az aranyos koalák, azt gondolhatnánk, jól megy a soruk. De nem így van. Szakemberek figyelmeztetnek, hogy a koalák teljesen felélik az ausztrál erdőket, aminek komoly hatása lesz a régióban élő több ezer erszényes egészségére. Sokan mesterseges ritkításukban látják a megoldást, mert annyira súlyos a helyzet. Az újszülött koalák mindössze pár nap után éhen halnak, mert az anyjuk képtelen gondoskodni róluk.

Épp ezért történetének legnagyobb koalaritkításába és -áttelepítésébe kezdett az ausztrál Victoria állam. A helyi vadőröknek meg kellett kezdeniük az éhező és beteg állatok elaltatását, az egészséges nőstények egy részénél pedig fogamzásgátlást alkalmaznak. A helyi vadvédelmi hatóságok 2013-ban és 2014-ben több mint 700 erszényest altattak el titokban, de az állatok

száma továbbra is túlságosan magas, és ez nem csupán a populációra, hanem a koalák élőhelyére is fenyegetést jelent. Hektáronként kevesebb, mint egy koalának kellene lennie, most pedig néhol 15–20 állatot találunk egyetlen fán, ami azt jelenti, hogy a fák is gyorsan kivesznek. (Origo.hu)

### Tudod-e?

A koala majdnem kizárólag eukaliptuszlevelekkel táplálkozik, a folyadékszükségletét is ebből biztosítja. A nőstények egyedül élnek és külön körzetük van, amelyet ritkán hagynak el. A hímek nem kötődnek területhez, de nem tűrik el egymást, főleg a párzási időszakban. A koalák nem készítenek fészket, hanem a fa ágán alszanak. Általában lassan mozognak. Át is tudnak ugrani az egyik fáról a másikra, de csak akkor, ha elég közel vannak egymáshoz. Hosszabb utakat a földön tesznek meg. Veszély esetén meglepő gyorsasággal galoppoznak a legközelebbi fáig, ahol biztonságos magassáig felmenekülnek. Ott aztán türelmesen megvárják, amíg a támadó elmegy.

## A levegő és a minőség

Az ózonnal és finomszemcsés anyagokkal szennyezett levegő évente nagyjából 6,6 millió ember korai halálát okozhatja a következő 35 évben, ha nem történik jelentős előrelépés a levegőminőség javítása érdekében – figyelmeztetnek a szakemberek. A Nature című folyóiratban közölt tanulmány

szerint a kültéri légszennyezettég már most évente nagyjából 3,3 millió ember halálát okozza világszerte. A halálesetek többsége Ázsiában történik, ahol a háztartási eredetű, így fűtésből és sűtésből származó kibocsátás komoly hatással van az emberek egészségre. A bajt fokozza, hogy néhol még csak nem is ellenőrzik a levegőminőséget.

## Kínában a legnagyobb a légszennyezettség



Pekingben az idén már többször is kiugróan magas légszennyezettséget mértek, de még ennél is akad mérgezőbb levegőjű kínai város: az északnyugat-kínai Kanszu tartomány fővárosa, Lancsou. A 3,6 millió lakosú nehézipari központ – ahol az olajfinomítástól kezdődően a textiliparon át a vegyipar, a bányászat, de a nukleáris ipar is megtalálható – negyedik éve tudhatja magáénak a korántsem hízelgő elismerést. Lancsou után Pekingben mérték tavaly a legnagyobb átlagos levegőszennyezettséget. Egy szmogos nap eltöltése a kínai fővárosban 21 szál magas kátránytartalmú cigaretta elszívásával egyenlő. A lista első tíz helyezettje között túlsúlyban vannak a hagyományosan ipari központnak számító keleti part nagyvárosai, a legtisztábbnak pedig a dél-kínai Hajkouban bizonyult a levegő.

A kínai városokban évek óta gondot okoz a légszennyezettség, egyes adatok szerint a világ tíz legszennyezettebb városából hét Kínában található. Sőt, az 500 legnagyobb kínai város kevesebb, mint egy százaléká felel meg a levegő minőségét illető nemzetközi normáknak. (MTI)

## A lisztkukac a műanyagot is eltünteti

Talán senki sem számított rá, hogy a lisztkukacok fegyvert jelenthetnek a környezetszennyezés elleni harcban: az Environmental Science and Technology tudományos folyóiratban megjelent két tanulmány azonban most arról tanúskodik, hogy érdemes odafigyelni az apró lárvára. A lisztkukac a közönséges lisztbogár lárvája, leginkább a rovarvő házi kedvencek etetésére használják, de horgászcsaliként is közkedvelt. Ezekről a kukacokról most kiderült, hogy még az egyre nagyobb problémát okozó műanyag hulladékokat is képesek lehetnek el-



tüntetni, vagyis megenni, és komposztta emészteni: Ezt az anyagot állítólag biztonságosan felhasználhatjuk a talaj trágyázására.

Most a lisztkukacok tengeri megfelelőit keresik, hogy az óceáni műanyag szemét problémájára is megoldást találjanak.



## Vadőr vigasztalta az árva hegyi gorillát

Magán megindító pillanatot örökített meg Phil Moore fotós, amikor 2012-ben a gyönyörű Virunga Nemzeti Parkban járt. A Kongói Demokratikus Köztársaságban található nemzeti park egyik fiatal hegyi gorillája elvesztette az anyját, orvvadászok ölték meg. Az Isangi névre keresztelt kisgorilla ekkor még csupán 9 hónapos volt. A nemzeti park egyik munkatársa, Patrick Karabaranga a történetek után megkereste az árván maradt gorillát, és megpróbált neki egy

kis vigaszt nyújtani. Karabaranga átkarolta a szomorú gorillát, aki a férfiba kapaszkodva, maga elé meredve próbálta feldolgozni az anyja elvesztését. A hegyi gorillákat az orvvadászok a fejükért, kezükért és lábukért ölik meg, melyeket gyűjtőknek adnak el. A kölyköket házi kedvencnek próbálják eladni.

A Virunga Nemzeti Park kiemelkedő változatosságú élőhelyeket rejt, a mocsaraktól és sztyeppéktől a több mint 5000 méter magas Rwenzori-hegységig, a megdermedt láva borította síkságoktól a tűzhányók oldalát borító szavannáig. A parkban kanyargó folyókban mintegy 20.000 víziló él, és szibériai madarak töltik itt a telet. A területen mind az afrikai elefántok, mind az erdei elefántok, csimpánzok, okapik, zsiráfok, kafferbivalyok megtalálhatók, számos csak itt élő madárfaj fészkel a parkban. A Virunga Afrika első nemzeti parkja volt, 1925-ben hozták létre. 1979-ben vették fel a világörökségi helyszínnek, majd 1994-ben a veszélyeztetett világörökségi helyszínek listájára.

Az utóbbi években a hegyi gorilláról vált ismertté; bár az orvvadászat és a kongói polgárháború súlyos károkat okozott az élővilágának. A hegyi gorilla ma már rendkívül ritka, a sikeres természetvédelmi munka azonban biztosította a populációk fennmaradását. Sőt, a régióban folyó politikai lázongások ellenére a számuk növekedésnek indult.

## Milyen állat a coboly?

A coboly a menyétfélék családjához tartozó faj. A magyarban a 18. század derekától általában a nyuszt volt a coboly neve. Ma főleg az Urál-hegységtől keletre, Szibéria tajgáiban, Mongólia északi részén fordul elő. Valaha az Uráltól nyugatra is honos volt, Oroszország európai részén, Skandináviában, Lengyelországban is élt, de értékes szőrmeje miatt Európában teljesen kiirtották. Kevés menyétfélét vadásztak annyira a prémjéért, mint a cobolyt, amely egyes vidékeken védett. Színe változatos, több árnyalata létezik a barnától a feketéig, torokfoltja van. A prémje tömötten áll, puha és selymes, ezért vadász-



szák, de tenyésztik is. A coboly a talajon gyors és mozgékony, jól mászik fára, falra, de ezt ritkán teszi. Kis állatotak és gyümölcsöket fogyaszt. Rejtékhezül elhagyott üreget foglal el. Különböző ideiglenes fészkei vannak. Főleg éjszaka vadászik, akár 10–15 kilométert is képes megtenni, miközben zsákmány után kutat.



## Kutya nevelte fel az elárvult oposszumkölyköt

A kis oposszumra egy út szélén találták rá, miután anyját elütötte egy autó, ám a kicsi az anyjába kapaszkodva túlélte a balesetet. Az anyja nélkül azonban nem sok esélye lett volna az életben maradásra, ha állatbarát megmentői nem bukkannak rá és fogadják örökbe.

Állatbarát megtalálói a Poncho nevet adták a kis oposszumnak, és miután hazavitték, kutájuk, Hantu pótyanyaként gondoskodott a kis erszényesről. A fehér németjuhász a sajátjaként üdvözölte a családban, rövidesen elválaszthatatlanok lettek, nevelgette, és a kis oposszumkölyök a mai napig a hátán ülve kíséri pótmamáját mindenhol.

## A lapátfülű róka



A lapátfülű róka, lapátfülű kutya vagy kanálfülű kutya két különálló elterjedési területen található meg: Szudán déli részétől Tanzánia délnyugati részéig és Namíbiától Dél-Afrika középső részéig. A lapátfülű róka – úgy tűnik – Mozambik, Zimbabwe és Botswana felé keres magának új élőhelyeket. Fej-törzs-hossza 50–60 centiméter, farokhossza 30–35 centiméter, a füle 11–13 centiméter, testtömege 3–5 kilogramm. Pofája rövid, hegyes; a füle hatalmas és ovális.

Az állat nappal üregekben pihen, főleg éjjel aktív. Ha táplálékot keres, a lapátfülű róka szünet nélkül mozgatja a fejét és a fülét, hogy a leghalkabb hangokat is észlelje. A tápláléka közt termeszek, bogarak, sáskák, kis emlősök, hüllők, madártojás és gyümölcsök szerepelnek. Állatkertekben viszonylag ritkán tartott faj, mindössze nagyjából 70 egyed él európai állatkertekben, ebből kettő a Szegedi Vadasparkban látható. Fogságban a legtovább 13 év 9 hónapot élt egy példány.

# RÜGYFAKADÁS

## Gyermekhét a Hunyadiban

Minden évben eljön az a hét, amikor a tanárok lazábbra fogják a diákok pórázát. Általában ezt október első hetén szokták megrendezni.

A programok a következők:

Október 5., hétfő – A tanulók öröme 5 perccel hosszabbak a szünetek, az órák pedig csak 40 percg tartanak. Legtöbbször zenével fozozzák a vidámságot.

Október 6., kedd – Ezen a napon nem érdemes íratni ellenőrzőket, mivel akármelyik pillanatban kicsöngethetnek és irány a Zumba! Ezen az évben újdonság az osztályok közti verseny, amelyen saját, különleges és egyedi koreográfiájukat kell bemutatni a résztvevőknek. A produkciókat néhány tanár zsűriként pontozza. Ekkor az egész iskola kékbe borul.

Október 7., szerda – Mindenki a nem használt dolgait, holmijait, játékeit elhozza vásárra, amely az iskola udvarán lesz megtartva. Az áru eladása megfelelő pénzüsszeggel vagy cserével folyik.

Október 8., csütörtök – Ilyenkor fantáziadús ötletekkel állnak elő az ügyes kezű „hajszobrások”. Ezt a tervet egy modell haján meg is valósíthatják. A frizurakészítés témája az ősz. Ezt a programot is értékeli.

Október 9., péntek – Hagyományá vált az őszi futóverseny. Generációként fiúk és lányok külön futnak. Minden futamból az első három leggyorsabbat megjutalmaznak.

Ezen a héten az iskolakerülő diákok is betérnek az iskolába.

**Farkas Naomi, Horvát Réka, Gábor Tímea,  
8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér**

## Amikor én szurkolok

Én Jo-Wilfried Tsongának szurkolok, ő egy teniszversenyző.

Általában csak akkor nézem, ha döntőt játszik, mert az hétvégén szokott lenni. Mikor játszik, már meccs előtt 30 perccel elkezdek rá készülni. Előkészítem a vacsorámat és már a mérkőzés előtt 10 perccel készen állok a szurkolásra. Mikor bemondja a kommentátor, hogy ő jön fel a pályára, mindig tapsolok és azt kiáltom:

– Tsonga, Tsonga!

Mikor melegítenek, unom magam és gyorsan elrohanok még egy kis itókáért. Amikor viszont visszaérek, általában már el szokták kezdeni a meccset, és akkor mérgelődök, hogy nem tudtam előbb elvégezni a dolgom! Mindig az első pár játszma a legfontosabb az én szemszögemből, mert már abból látom, hogy milyen formában van. Ekkor ugrálok, üvöltözök, sikoltozok. Ha Tsonga nyeri a pontot, direkt ponttal, üvöltözök, hogy:

– Bravó Tsonga!

Ha az ellenfél kiüti a labdát, mindig kinevetem, és azt mondom neki:

– Hihi, máskor figyelmesebben!

Ha az ellenfél nyeri a pontot, arról inkább nem beszélek.

Mikor példaképem nyeri a mérkőzést, nagyon boldog vagyok, és aznap mindenkivel kedves vagyok. Mintha megújtam volna.

Hát így drukkolok példaképemnek, remélem egyszer ő is fog nekem szurkolni.

**Basity P. Igor, 7. osztály, Október 10. Iskola, Szabadka**

## Az én zsiráfom

*Az én zsiráfom  
az én zsviráfom,  
Barnák a pöttyei,  
s feketék a szemei,  
rövid a nyaka,  
hosszú az orra.*

**Nagy Jázmin, 5. osztály,  
Majsai Úti iskola, Szabadka**

## Barátom és én

Elsős voltam. Petrát, a harmadik unokatestvéreimet ismertem a legjobban. Sok ismeretlen gyerekkel kerültem egy osztályba.

Egyik nap észrevettem két kedves kinézetű lányt, akik mindig együtt voltak. Gondoltam, én is odamegyek, esetleg megkérdezem a nevüket és talán már barátok leszünk.

– Sziasztok! – szóltam egy kicsit izgatottan.

– Szia! – mondták kedvesen.

Mind a ketten barna hajúak voltak, mint a testvérek.

– Hogy hívnak titeket? – kérdeztem mosolyogva, mert örültem.

– Engem Lédának, őt meg Sárának hívják – felelt az egyik a kérdésemre.

– Az én nevem Patrícia! – mondtam mielőtt megkérdezték volna.

Aznap csak kérdeztünk és beszélgettünk, na meg persze játszottunk. Jók voltak azok a napok.

Azóta is rosszban és jóban együtt vagyunk. Örülök, hogy megismerkedtünk.

**Szalai Patrícia, 4. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics**

## Vadászaton

Hol volt, hol nem, volt egy medvebocs, akit Dörminek hívtak. Egy szép napon elhatározta, hogy elmegy vadászni a barátjával, bagoly Livel.

A bocs vitte a hálót, a kis bagoly pedig sok étellel volt felpakolva. Lili repült, maci meg sétált. A kis bagoly észrevett egy színes és csodás lepkeket és felkiáltott:

– Figyelj már, medve koma, ott egy csodás példány!

El akarta volna kapni, de nem sikerült. Nem nézett a lába elé és a maci elesett a halastóba. Szerencsétlensége mellett sikerült egy halat kifognia.

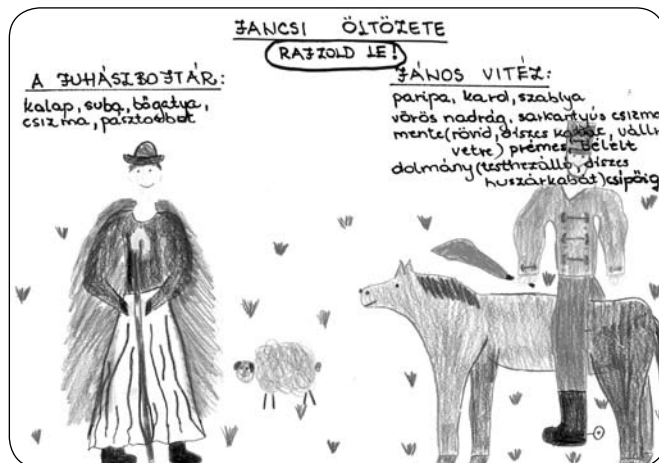
Mindketten nagyon örültek a mai kapásnak, jóízűen megették a friss halat.

**Tóth Réka, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

## Felejthetetlen szerepeim

Az első szerepemet harmadik osztályos koromban kaptam meg. Dagit, a palacsinta eltakarító kisfiút játszottam, a Százhusz palacsintában. Evvel a színdarabbal több szemlén is felléptünk. Ezt követően két évig táncszerepekben vettem részt. Majd újból, mikor felsős lettem, a Császár új ruhája című előadással léptünk fel, én a hiszekegyen császárt játszottam. Ez egy olyan sugallatot adott, hogy jelentkezzem a szilágyi színjátszó csoportba. Megbeszéltem osztálytársammal, Szabival, hogy ő és én az iskolás színdarab mellett még egy humoros jelenetet is előadjunk. Remélem, hogy idén is előrukkolunk egy előadással.

**Francia Fábán, 7. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi**



**Péter Alíz, 5. osztály, Ada**



## Rímek

*Pecesoron voltunk,  
kutyát szállítottunk,  
Csoki volt az ára,  
lett egy jó barátja.*

*Rocky, a kutyánk párja,  
Cica meg a barátja,  
Picur ezt nem bánja,  
a farkát csóválja.*

*Tudja a két vén kutya,  
fekete Picur a ház ura.  
Ő a főnöke, senki más,  
lesik minden óhaját.*

*Labda gurul, ruha hasad  
A két kicsi fürgén szalad.  
Tatám ül a küszöbön,  
Hasát fogja, úgy röhög.*

*De korán eljött az este,  
míg lábról leestek.  
A három jó barát  
alvó helyet talált.*

**Farkas Aurél, 6. osztály,  
Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

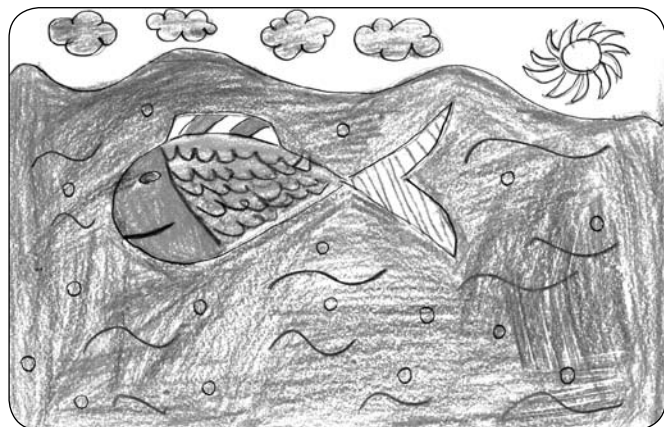
## Kedvecem, a színház

Tegnapelőtt a tanárnővel, magyarórán a színházról kezdtünk tanulni és bevallom nekem nagyon megtetszett a témakör.

Életemben először akkor voltam színházban, amikor alsóban a tanító néni azt mondta órán, hogy kötelező színházi előadásra megyünk. Akkor annyira nem érdekelt a dolog. Úgy gondoltam ez sem lesz különbség a többi iskolai előadástól, ugyanúgy halálra fogom magam unni, és ugyanúgy az egészet végigalszom. Az odavezető út is unatkozással telt, viszont ami igazán meglepett, hogy az előadás figyelemre méltóan jó volt. Ettől függetlenül mégis azt hiszem életem színházi csúcspontja az volt, amikor adventi látogatáson (köszönet érte Balázs atyának!) megtekintettük a Liliomfit és Liliomfitól kaptam egy virágot, ami meglepő módon egy lilium volt. Az előadásban a kedvenc részem mégis az, amikor senki nem szólt egy szót se én pedig szabadon bámulhattam a jelmezeket. Lány létemre gondolom nem is túl meglepő.

Remélem, hogy alkalmam lesz ezen kívül még sok színházi előadásra részt venni.

**Hévizi Regina, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér**



**Ködmön Dániel, 1. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

## Amiről eddig is szívesen írtam volna...

### A családom

Egy nagyon szép családba születtem. Azt hiszem, jobb anyát, apát és testvért nem is kívánhatnék.

Anyát Izabellának, apát Attilának, a testvéreimet pedig Dávidnak hívják. Már lassan tizenöt éve boldogítom őket. Hogy miért olyan szuper ez a család nekem? Mert foglalkoznak velem, érdeklődnek, hogy mi történik körülöttem és az életemben. Segítenek abban, amit még nem tudok. Rengeteget tanítanak az életre, én pedig igyekszem aszerint élni és végezni a dolgaimat. Ott vannak velem a nehéz helyzetekben és örülnek a vidám pillanatokban. Annyi mindent tesznek értem és kapok tőlük, néha már félek, hogy én nem adok annyit nekik vissza. Szeretnek, óvnak és még sorolhatnám. Akarom, hogy lássák rajtam a törődés és tanítás nyomát. Igyekszem jól végezni a dolgaimat, a tanulást, a munkában segítést. Nagyon szeretem a kis dilli testvéreimet. Annyi sok közös élményünk van.

Nézegetem a régi képeket és azon gondolkodom, milyen szerencsés is vagyok, hogy van egy szuper kistesóm, akivel olyan jókat lehet viccelődni, beszélgetni, mókázni és a legfontosabb, hogy amikor a szüleim nincsenek otthon, nem magam kell elvégezni a házimunkát. Néha sokáig kell hívogatni, hogy jöjjön segíteni, de hát mégis csak érdekesebb a számítógépes játék vagy a tévében a film. Anya mindig azt mondja, hogy úgy szereti nézni, ha vidámak vagyunk, és ha szépen viselkedünk egymással, de nem mindig sikerül ez. A testvérek sokszor, akár egy ceruzán vagy más apró dolgon is összekapnak. Ezek a kis veszekedések nem tartanak tovább tíz percnél. Talán a vasárnapi ebédek a legjobbak, mivel az egész család együtt van. Apa a ház mókamestere. Mindig valami vicces dolgot mond. Az ebédnél feljönnek a régi élmények és azokról beszélgetünk. Például amikor Bécsben voltunk és eltévedtünk a hidegben vagy a nyaraláson, amikor valami furcsa halszerű élőlényt láttam a vízben, ami elég sok állatra hasonlított és sikitva szaladtam ki a vízből. Szeretek anyával beszélgetni a suliról és más lányos dolgokról. Igazából apával is szoktam lányos témákról tárgyalni. Vicces mikor mesélek neki, ő meg csak néz és azt mondja: igen, értem, oké, nem tudom. A sok vidám dolgon kívül nekünk is vannak szomorúbb, nem túl kellemes pillanataink, de mi egy család vagyunk és együtt átvészeltük mindent.

Nagyon szeretem őket és remélem, én is leszek egyszer olyan jó szülő, mint amilyenek ők nekem.

**Mecserik Anita, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada**

## Nyári élményem

Vasárnap délután volt. Szüleink elaludtak, testvérem és én pedig „nagy” munkába fogtunk.

Kimentünk a kertbe. Kivittünk egy kettős létrát, hosszú botot, dobozokat és két fonott kosarat. A körtét akartuk leszedni. Beállítottuk a létrát. Fölváltva másztunk föl rá, és szedtük le a nagy, érett gyümölcsöket. Volt, amelyik a fejünkre esett, de volt olyan is, amelyik egyenesen a kezünkbe. Közben ettünk is belőle. Harsogott a fogunk alatt a zamatos körte. A magasabb ágakon levő terméseket bottal vertük le. Nagyon meleg volt aznap délután, csorgott rólunk az izzadság, de mi mégis nagyokat nevtünk. Teltek a dobozok és a kosarak, de még mindig rengeteg körte volt a fán. Megállás nélkül dolgoztunk. Pizkosak, porosak voltunk. Fogtam a locsolócsövet, és jól lelocsoltam a testvéreimet. Ő kikapta kezemből a csövet, és csakhamar én is csuromvizes lettem.

Nagyon jól éreztük magunkat. Jutalmul megszegtünk egy tizenkét kilogrammos görögdiányt. Este szinte bedőlünk az ágyba. Szép nyári nap volt ez.

**Miklós Csenge, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya**

# RÜGYFAKADÁS

## Padtársam

Be szeretném mutatni a padtársam és a legjobb barátnőmet is egyben. A neve Jerasz Adrienn. Hosszú, barna haja van és kék szeme, az orrán pedig csücsül egy szemüveg, ami divatos és nagyon jól áll neki.

Adri segítőkész, mert ha bajban vagyok, kihúz belőle, nem pedig visszanyom. Kedves, okos, ügyes és nagyon jól tornázik. Szereti a cuki kisállatokat és a cuki dolgokat. Ő színötös tanuló volt ötödikben, de szerintem most is az lesz. Óvodában egy csöppet se voltunk jóban, hanem csak harmadikban kezdtünk el barátkozni. Akkor volt egy zlatibori egyhetes kirándulás. Az odafelé úton együtt ültünk és egy szobában aludtunk, végül mindenhova együtt mentünk. Előfordul néha, hogy összeveszünk, de szerintem nincs olyan ember, aki nem veszekedett volna a legjobb barátjával.

Adrinak van egy kiskutyája, akit Caspernek hívnak. Adri, Panni, Mimi és én együtt járunk szertornára. Szoktunk egymásnál játszani. Az idei nyáron jókat lubickoltunk a medencében, vízzel megtöltött lufikkal játszadoztunk. Adrinak jó ötletei voltak a vizes lufikkal kapcsolatban.

Hát ő lenne a padtársam és a legjobb barátnőm. Remélem, hogy még sokáig jó barátnők leszünk.

**Körmöci Meláni, 6. osztály,  
J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa**

## Nem készültem...

Egy átlagos iskolai nap, történelemóra lesz a következő. Amint beérünk a terembe, a tanárnő kijelenti, egész órán felelni fogunk.

Reszketve leültem a helyemre a tanárnő elé. A felelés előző órán nem lett bejelentve, úgyhogy szinte senki sem készült. Elkezdődött... Mindenki lapulva lapozta a füzetet, a jó szerencsére várva, hogy ő nem kerül sorra. Az elsőbbség a fiúknak szólt, így hát figyelmesen hallgattam a felelést, ha netán kiszólitana a tanárnő, és tőlem is ezt kérdezné, tudjam rá a választ.

Már pár lány is járt a veszélyes csatatéren, de sikertelenül, mert a csatát a tanárnő nyerte. Ahogy múlt az idő, úgy a tanárnő türelme is. Lassan elkezdte a jobb tanulókat is szólítani. Már nagyon izzadt a tenyerem, és néha hátrasandítottam, hogy megnézzem Ella kezén az órát, mennyi idő van még csöngetésig. Még az óra felénél sem tartottunk.

Persze mindenki azzal próbálta magát kihúzni, hogy nem tanult, de a tanárnőnél ez nem vált be. Elérkezett a végzet:

– Klementina, tessék, fájdj ki a táblához.

Csak egy lépéseembe telik a csatatérré lépni, de most az egyszer ez olyan hosszúnak tűnt a gondolatok és a szándékos lassúság miatt, mintha valami vándorútról tértem volna vissza. Annyi minden cikázott az agyamban: „Vajon melyik fejedelmet kérdezi? Várjunk az mikor is uralkodott? Miért is történt a háború? Mik is voltak a polgárok jogai?...” és még ezer meg ezer ehhez hasonló kérdés. Az első kérdésre véletlenül tudtam a választ, mert az előzőktől már egy párszor kérdezte, de a következőkről sosem hallottam. Valami keleti kérdés, törökök, szerb nép bukása... Mintha a Marsról pottyantam volna le. Szörnyű érzés volt. Segítséget kérő pillantást vettem a többiekre, de senki sem mert sügni. A tanárnő komoran rám nézett. Mintha megölne a tekintetével. Nagyon mérges volt, hogy senki sem tanult. A megmentő segített rajtam, a csengő jelezte, hogy vége az órának, és a csatatér is üres maradt. Mindenki aki nem jutott sorra megkönnyebbülten fellélegzett.

Következő órára mindenkinek meg kellett tanulnia a leckét, és kijavítani a jegyét. Rájöttem, hogy a legbiztonságosabb, ha minden órára készülök.

**Živkov Andričin Klementina, 8. osztály,  
Sever Đurkić iskola, Óbecse**

## Kedves Pajtások!

Mai válogatásunk azt tükrözi, hogy túltettétek magatokat a tanévkezdés nehézségein, és beindult a „nagyüzemi” munka, sok tartalmas fogalmazást küldtetek.

Az **adai Cseh Károly iskola** ötödikesei Petőfi János vitézével foglalkoztak, képből, szóban küldték el mindazt, amit tanulságként levontak, a hatodikosok ugyanakkor lejegyezték az első bizonyítványuk történetét. A **szilágyi Kis Ferenc iskola** diákjai felejthetetlen szerepeikről számoltak be, a **csantavéri Hunyadi János iskola** tanulói pedig változatos témákkal rukkoltak elő. Közöttük szerepelt a hősiesség leírása, ami igazán tanulságosan sikerült. A **palicsi Miroslav Antić iskolában** a barátkozás volt a téma, az **óbecsei Petőfi Sándor iskolában** pedig a rímek, a versek, valamint a vadászat-horgászat. Az ugyancsak **óbecsei Sever Đurkić iskolából** is érkeztek versek, de a Nem készültem... témája is napirendre került. A **szabadkai Majsai úti iskolából** versekkel jelentkeztek, az **Október 10. iskolából** pedig személyleírásokkal, melyek témája egy osztálytárs volt. Érdekes beszámoló érkezett a **nagykikindai Fejős Klára iskolából**, melyet mai számunk 7. oldalán olvashattok.

Köszönjük a fáradozást, és várjuk az újabb munkákat!

**Nagy Magdolna**

## Az én osztálytársam

Osztálytársammal, Anitával kisebb korunk óta ismerjük egymást.

Már elsőben jóban voltunk. Anita sovány, sportos alkat, jár balettra és jégkorcsolyára. Sokat hülyéskedünk. Szeret rajzolni. Kedves, vicces, okos és divatos. Szereti az állatokat, a focit és a feketét. Rövid, válláig érő barna haja és barna szeme van. Egyszer elmentünk a városba osztályostól és amikor mentünk hazafelé, betértünk egy turkálóba. Szereti a természetet. Néha együtt ülünk. Az osztályban egyébként mindenki külön ül Patrik és Dávid kivételével. Anitával kedvenc tantárgyunk a foci, a torna, a rajz és a zene. Kirándulásra együtt szoktunk menni. Órákon kicsit hangoskodunk. Anita jobbkezes, szépen ír. Szép táskája van. Kicsit irigylem, mert szép és divatos ruhái vannak. Nyáron voltam nála fürdeni, pár osztálytársam is ott volt. Nagyszünetben és uszónaszünetben együtt nézzük a focit.

Azért írtam róla, mert az egyik legjobb barátnőm az osztályból.

**Cirok K. Nicolett, 6. osztály, Október 10. iskola, Szabadka**



**Fehér Barnabás,  
3. osztály,  
Ady Endre iskola, Torda**



# Az okos legény

Volt egyszer egy ember, ennek volt egy leánya. Telt-múlt az idő, a leány felnövekedett, s szülei már arról gondolkodtak, hogy férjhez adják. Azt mondotta ekkor az apja:

– Én csak illedelmes, okos emberhez adom a lányomat.

Történt, hogy egy napon beállított hozzájuk egy legény, és így szólt a leány apjához:

– Add hozzám feleségül a leányodat!

– Már mért is ne vennéd feleségül a lányomat – felelte az apa. – Maradj nálunk néhány napig, és majd meglátjuk, mitévők legyünk.

A legény ott maradt hát.

Egyik reggelre kelve így szólt az apa a legényhez: Rakj tüzet a kunyhó előtt!

A legény tüzet rakott. Az apa pedig kilépett a kunyhóból, és azt mondotta a legénynek:

– Nézz csak oda, mennyi darázs röpköd a magas fa körül! Felnézett a legény a fára, és így felelt.

– Én bizony nem látok ott darazsakat.

– Rossz a te szemed – mondotta erre az apa. – Ilyen gyöngye szemű legény nem kell az én lányomnak. Eredj a dolgozdra! – Azzal elkergette a kérőt.

Jöttek azután más legények. Ezeket is ott marasztották néhány napig a kunyhóban. De egy reggel az apa mindegyiknek azt mondta:

– Nézz csak oda, mennyi darázs röpköd a magas fa körül!

– Én bizony nem látok ott darazsat – felelték a legények. Az apa egymás után elkergette őket, mert egyik sem volt elég okos ahhoz, hogy a vejévé lehessen.

Történt, hogy egy napon ismét beállított egy legény, és megkérte a leányt. Az apa ennek is megengedte, hogy ott lakjék egy ideig. Egyik reggel így szólt hozzá:

– Rakj tüzet a kunyhó előtt!

A legény tüzet rakott. Az apa előbújt a kunyhóból, és azt mondta:

– Nézzed csak, mennyi darázs röpköd a magas fa körül! Felnézett a legény a fára és így felelt:

– Aha, látom! Mennyi darázs!

– Okos ember vagy – mondotta erre a leány apja.

A legény ugyanis úgy vélte, hogy tapasztaltabb, idősebb embereknek nem illik ellentmondani, tisztességtudóan kell velük beszélni. Ezután az apa így szólt a legényhez:

– Menjünk halászni, vadászni!

El is mentek. Az apa hálókat állított fel a mezőn. Éjszaka egy vadkecske akadt a fiú csapdájába. Az apa már hajnalban felkelt, végigvizsgálta a csapdákat. Megtalálta a vadkecskét. Kivette a csapdából, és bekötötte a halászhálójába. Aztán újra hazament.

Másnap a legénnyel együtt újra kiment az apa, hogy megnézzék a csapdákat meg a hálókat. Először a csapdákhöz mentek. Nem volt bennük semmi. A legény körüljárta a csapdákat, és azt mondta:



– Ebben a csapdában volt egy állat.

– Még sincs benne semmi – felelte rá az apa. – Nem értesz hozzá, hogyan kell csapdát készíteni. Menjünk most az én hálómhoz!

A legény nem felelt semmit. Elmentek hát a folyóhoz, megnézték a varsákat, kiemelték a hálókat a vízből. Az apa ekkor felkiáltott:

– Ide nézz! Az egyik háló vadkecskét fogott!

A fiú segítette a lány apjának, hogy kiemelje a hálóból a vadkecskét. De semmit sem szólt.

Másnap aztán kora hajnalban a legény lement a folyóhoz, és kihúzta a vízből a leány apjának a hálót. Sok nagy hal volt a hálókban. Kivette a halakat, és elvitte a mezőre, saját csapdáiba. A hálókat visszadobta a vízbe, és hazament.

Később a leány apja és a legény együtt mentek ki, hogy megnézzék a halászhálókat meg a csapdákat. Először a csapdákhöz mentek. Hát a vadászcspadákban halak voltak. Mondotta a legény:

– Nézzed csak, milyen remek halak estek az én csapdáimba! Felelte erre a leány apja:

– Lehetetlen dolog ez! Sohasem hallottam, hogy vadászcspadába halak essenek!

– Hogyha halászhálóval vadkecskét lehet fogni, miért ne eshetnének a vadászcspadába halak? – kérdezte a legény. – Az egyik éppúgy lehetséges, mint a másik.

Mondotta erre a leány apja:

– Eszes ember vagy. Gyere, menjünk kecskét vásárolni!

– Jól van, menjünk – hagyta rá a legény. Elmentek hát együtt, hogy kecskét vásároljanak. Az apa bakkecskét vett, a legény nőtény

kecskét. Hazavitték a két állatot, és beállították együtt az istállóba. Azután azt mondta a legény a leány apjának:

– Haza kell mennem apámhoz. Egy ideig ott maradok. De okvetlenül visszatérek. Itt hagyhatom addig a kecskémet a te istállódban?

– Remélem, szerencsésen hazaérsz – felelte a leány apja. – Szívesen megengedem, hogy a kecskéid itt maradjon az istállóban.

Megköszönte a legény, és hazatért apjához. Amíg ő távol volt, a kecskéje kisgidát elletett a leány apjának istállójában. A legény pedig egy ideig az apjánál időzött, majd visszatért a leány apjának a kunyhójába. A leány apja köszöntötte a legényt, azután így szólt hozzá:

– Amíg távol voltál, az én bakkecskéimnek kisgidája született.

A legény nem szólt rá semmit. De még aznap visszatért az apjához. Nem sok idő múltán újra beállított a leány apjához. Addigra azonban kurtára nyírta a haját. Ez azon a tájon a gyász jele. A leány apja üdvözölte a legényt, és megkérdezte:

– Miért vágattad le a hajadat? Ugyan, kit gyászolsz?

– Atyámat – felelte a legény. – Atyámnak ugyanis gyereke született, és ebbe belehalt.

Csodálkozott a leány apja, és megkérdezte:

– Hogyan születhetik férfiúnak gyermeke?

– Úgy, ahogyan a te bakkecskéidnek kisgidája! – válaszolta a legény. No, erre már elnevette magát a leány apja, és így szólt:

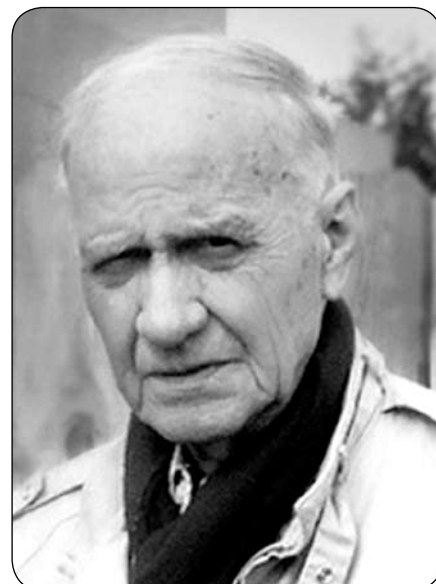
– Látom már, hogy van magadhoz való eszed. Legyen hát a lányom a feleséged. Ilyen vő kell nekem, nem más!

Afrikai néger mese  
Ford. Dégh Linda

**Charles Portis**

# A félszemű

(Részlet)



**A**z emberek manapság már nemigen tudják elképzelni, hogy egy tizennégy esztendő leány télvíz idején csak úgy fölkerelkedik, és nekiindul, hogy megbosszulja apja halálát, pedig akkortájt ez még nem tűnt olyan különösnek, noha persze az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy ilyesmi nem esett meg mindennap. Mindössze tizennégy éves voltam, amikor egy Tom Chaney nevezetű gyáva alak odaát az arkansasi Fort Smithben agyonlőtte és kirabolta apámat, elvette az életét és a lovait, százötven dollárját meg azt a két kaliforniai aranyat, amit papa az övében tartott.

A következőképpen történt az eset. Volt minekünk itt az arkansasi Yell megyében, Dardanellától nem messze, az Arkansas folyó déli partján négyszáznyolcvan holdnyi tehermentes, remek ártéri földünk. Ezen lakott és dolgozott Tom Chaney, de csak béresként, nem részesgazdaként. Korgó gyomorral jelent meg nálunk egy nap, szürkéjén léptetve, a ló hátán mocskos pokróc, fején bőrkantár helyett kötél. Papa megszánta a szerencsétlent, munkát adott neki és födelet a feje fölé. A szűk kis kunyhóvá alakított gyapottárolóban helyezte el. Erős födele volt annak a kunyhónak.

Tom Chaney azt állította, Louisianában nevelkedett. Alacsony férfi volt, kegyetlen vonású. Az arcáról később még többet is elmondok majd. Henry-féle puskával járt. Agglegény volt, nagyjából huszonöt esztendő lehetett.

Novemberben, amikor az utolsó bála gyapot is elkelt, papa a fejébe vette, hogy ő bizony elmegy Fort Smithbe, és vesz magának egypár terelőlovat. Azt beszélték, hogy egy Stonehill ezredes nevezetű kereskedő a Kansasbe tartó texasi hajtóktól megvett egy egész ménesre való kistermetű terelőlovat, amiknek a java része a nyakán maradt. Ezért aztán igyekezett igencsak alacsony áron szabadulni tőlük, nehogy neki kelljen őket etetnie egész télen át. Az arkansasi népek nem sokra tartották a kistestű texasi terelő musztángokat. Kicsi és rossz természetű lovak voltak ezek. A fűvön kívül, amit legeltek, mást egyáltalán nem is kaptak enni, és nyolcszáz fontnál nemigen nyomtak többet.

Papa úgy gondolta, jó hasznukat veszi majd szarvasvadászatkor, merthogy kitartóak, kis testűek, és képesek követni a kutyákat a bozótban. Azt tervezte, megvásárol néhányat,

azután ha beválnak, nekifog a tenyésztésüknek, és majd a szarvasvadászoknak árulja őket. Folyton mindenféle terveket forgatott a fejében. No de ebbe a vállalkozásba kezdetben nem kellett sok pénzt ölnie, meg hát volt még egy jó adag téli zabunk meg töméntelen szénánk, elláthattuk volna a lovakat tavaszig, amikor már ki lehet őket csapni a tágas északi legelőnkre, hadd köszáljanak és izlelgessék az itteni dús, zöld lóherét, ilyet a magányos csilag államában úgysem találunk sehhol. Úgy emlékszem, akkoriban még tizenöt centbe sem került egy szakajtó morzsolt kukorica.

Papa azt akarta, hogy Tom Chaney maradjon idehaza, és gondoskodjon az itteni teendőről, amíg ő odavan. Ám Tom Chaney addig rimázkodott, hadd menjen ő is, mígnem végül rávette papát, hogy engedjen neki. Ha akadt papának gyöngesége, hát az a jó szíve volt. Az emberek gyakran kihasználták. A konok természetemet bizonyosan nem tőle örököltem. Frank Rosznál kedvesebb, tiszteletreméltóbb férfiú nem élt még e föld kerekén. Egyszerű iskolában tanult. A Cumberlandi Presbiteriánus Egyház tagja volt és szabadkőműves, elszántan harcolt a Jávorszarvas fogadónál lezajlott csatában, de nem abban a „csetepatéban” sebesült meg, amint azt Lucille Biggers állítja Yell megye letűnt napjai című írásában. Úgy vélem, helyzetemnél fogva én inkább tisztában vagyok a tényekkel. Papa Tennessee államban, a chickamaugai összecsapásban kapott igen csúnya sebet, és kellő ápolás híján a hazafelé úton majdnem bele is halt a sebesülésébe.

Még mielőtt elindult Fort Smithbe, papa megbízott egy Yarnell Pointdexter nevű feketét, hogy lássa el az állatokat, és mindennap nézzen be hozzánk. Yarnell a szomszédos tanyán élt a családjával, a banktól bérbe vett földet művelte. Szabad szülők gyermekeként született Illinoisban, ám egy Bloodworth nevezetű alak Missouriban elrabolta, és nem sokkal a háború előtt magával hurcolta ide Arkansasba. Yarnell jó ember volt, mindig serényen dolgozott, és később remek megélhetésre tett szert, házakat mázolt ki a Tennessee állambeli Memphisben. Minden karácsonykor levélben üdvözöltük egymást, mígnem aztán odaveszett az 1918-as nagy influenzajárványban. A mai napig rajta kívül nem ismertem mást, akit Yarnellnek hívtak, se fehérét, se feketét. Kisöcsémrel, az ifjabb Frankkel meg a

családjával elmentem a temetésére, és meglátogattam a hátramaradottakat Memphisben.

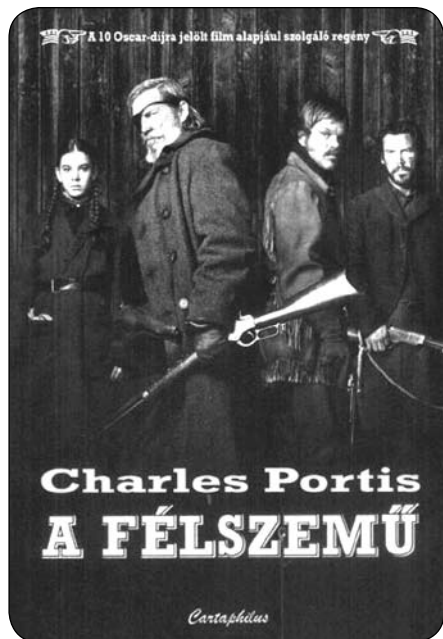
Papa úgy határozott, hogy nem gőzhajóval megy Fort Smithbe, és még csak nem is vonaton, hanem lóháton, és a megvásárolt lovakat összepányvázva hajtja haza. Ez egyfelől olcsóbbnak ígérkezett, másfelől remek kalandnak és jó kis testgyakorlásnak. Nem akadt mifelénk olyan, aki papánál jobban élvezte, ha egy ficánkoló hátason móríkalhatta magát. Én magam nemigen kedveltem a lovakat, bár azt is meg kell mondanom, hogy fiatal koromban meglehetősen jó lovasnak számítottam. Soha nem tartottam az állatoktól. Emlékszem, egy alkalommal fogadásból megültem egy komisz kecskebakot, és átüttem vele a cserjésen.

A földünktől Fort Smith légvonalban mintegy hetven mérföld, az út pedig a szépséges Nebo-hegy mellett vezet, ahol volt minekünk egy kis nyári kunyhó, hogy a mamának legyen hol meghúznia magát, ha már nagyon gyötörték a szúnyogok, majd távolabb a Magazine-hegy következik, melynek csúcsa Arkansas állam legmagasabb pontja, ám mindez akár hétszáz mérföld is lehetett volna, annyira tudatlan voltam Fort Smitht illetően. Hajóval oda lehet jutni, és egyesek ott adják el a gyapotot – mindössze ennyit tudtam róla. Mi odalent délen, Little Rockban adtuk el a gyapotunkat. Ott két-három ízben is jártam.

Papa a hátsalován, a Judy nevezetű testes, gesztenyebarba, csillagos homlokú kancán indult útnak. Nem vitt mást magával, csak némi elemózsiát, meg egy váltás ruhát, melyet egy pokrócra csavart, és beburkolt a vízhatlan köpenyével. Ezt azután felkötötte a nyerge mögé. Derékszíjában ott volt a fegyvere, jókora, hosszú csövű katonai pisztoly, az a régi, forgótáras fajta, ami már akkoriban is idejétmúltak számított. Azt viselte a háborúban is. Egészében tetszetős jelenség volt, lelki szemeimmel ma is látom, ahogy ott ül Judy hátán barna gyapjúkabátjában, fekete ünnepi kalapjával a fején, s mindketten, ember és állat is kicsi párafelhőket fújnak maguk elé a

(Cartaphilus Kiadó Kft., 2011)

(<http://ekultura.hu/meta/szerzok/cikk/2011-04-08+13%3A00%3A00/reszlet-charles-portis-a-felszemu-cimu-konyvebol>)



fagyos reggeli levegőbe. Akárha egy büszke lovag lett volna a régi időkben. Tom Chaney a szürke lován jelent meg, amelyiknek inkább ekét kellett volna húznia, mintsem hogy megüljék. Pisztolya nem volt Chaneynek, a puskáját pedig egy darab pamuttsinagra kötözve, a hátára vette. Ilyen ócska ember volt. Hiszen foghatott volna egy elnyűtt hámat, hogy csináljon belőle a puskára egy csinos bőrszíjat. De ő az ilyesmivel nem fáradt.

Papa hozzávetőleg kettőszázötven dollárt vitt magával az erszényében, ami nem volt titok előttem, mivel én vezettem a nyilvánartást. Mama sosem boldogult a számokkal, a betűzéshez pedig végképp nem konyított. Nem mintha dicsekedni akarnék az e téren mutatott képességeimmel. Az írás és számolás nem minden. Amikélt Marthát, engem is mindig a napi teendők foglalkoztattak, szorgalmas voltam és igyekeztem, anyám azonban derűs természetű és szerető szívű asszony volt. Akárcsak Mária, ő is a „jobb részt” választotta. A két

aranyat, amit papa a ruhájába rejtve vitt magával, szüleim a kaliforniai Monterey-ben élő Spurling nagyapától kapták nászajándékkul.

Aligha sejtette papa aznap reggel, hogy soha többé nem láthat, és nem ölelhet magához bennünket, s hogy nem gyönyörködhet többé abban, ahogy Yell megye csirögéi trillázó örömhimnusszal köszöntik a tavaszt.

A történet híre villámcsapásként ért bennünket. A következőképpen esett a dolog. Papa és Tom Chaney Fort Smithbe érkezvén kivett egy szobát a Fejedelemezhez címzett fogadóban. Majd fölkeresték Stonehill a telepén, és megnézték a lovakat. Kisült, hogy egyetlen kanca sincs közöttük, sőt, rendes csődör sem akad. A texasi tehenészek valamilyen csakis általuk ismert tehenészből kizárólag herélteken hajtottak, és hát nyilván nem szorul magyarázatra, hogy ezek miért is nem alkalmasak tenyésztésre. Ám papa nem hátrált meg. Eltökélte magát, hogy igenis megszerez párat azokból a vad jószágokból, és másnap némi alkudozás után kerek száz dollárért meg is vett négyet, melyeket Stonehill eredetileg száznegyven dollárra tartott. Jó vásárt csinált.

Úgy tervezték, hogy ismét ott éjszakáznak, és reggel indulnak haza. Este aztán Tom Chaney elment egy szalonba, ahol is leült kártyázni néhány magafajta „senkiházival”, és minden pénzét elveszítette. Ám nem úgy viselte a veszteséget, ahogy egy férfinak ille nék, hanem visszavonult a fogadóbeli szobába, és begubózott, mint egy sündisznó. Volt egy üveg whiskyje, azt mind megitta. Papa az előtérben üldögélt, és utazó ügynökökkel diskurált. Egyszer csak kezében a puskájával megjelent Chaney. Kijelentette, hogy csalással fosztották ki, úgyhogy most átmege a szalonba, és visszaszerzi a pénzét. Papa erre azt

mondta neki, hogy ha csalókkal kártyázott, akkor az volna a legokosabb, ha a serifhez fordulnának. Ám Chaney nem hallgatott rá. Papa követte az utcára, és próbálta rávenni, hogy adja oda neki a puskát, mondván, nincs olyan állapotban, hogy fegyverrel a kezében szálljon vitába. Apám ekkor fegyvertelen volt.

Tom Chaney pedig fölemelte a puskáját, és homlokra lötte őt. Papa ott helyben meghalt. Mindössze annyi hangzott el közöttük, amennyit előadtam, és az esetet úgy mondom el, ahogy a Sebastian megyei főserif nekem elmondta. Egyesek talán most azt kérdezik, hogy „hát miért kellett Frank Rossnak más dolgába ütnie az orrát?”, ám erre azt felelem: „csak jót akart annak az aljas gazembernek”. Chaney a bérlője volt, és papa úgy érezte, felelős érte. Mindig is törődött az embertársaival. Kielégítő a válaszom?

A vigéceknek az előtérben eszükbe sem jutott, hogy kirohanjanak, és lefogják, vagy lelőjék a gyilkost, hanem csak szétrebbentek, mint a riadt csirkék, Chaney pedig kifosztotta apám még ki sem hűlt tetemét, elvette az erszényét, fölszakította az övét, és a két aranyat is ellopta. Hogy honnan tudott ezekről, azt még csak nem is sejtem. Mikor végzett a hullarablással, elrohant az utca végébe, ahol is leütötte a karám őret, puskatussal gonoszul az arcába sújtott. Majd kantárt tett a papa lovára, Judyra, és szórén megülve ellovagolt rajta. Elnyelte a sötétség. Akár föl is nyergelhetette volna a lovat, vagy akár három pár ösvért is befoghatott volna egy concordi postakocsi elé, és még pipára is gyűjthetett volna, mert hogy az egész városból senki nem eredt a nyomába. Férfiaknak hitte az utazó ügynököket, de tévedett. „Minden istentelen fut, ha senki nem üldözi is”.

Ford. Polyák Béla

## Kedves Olvasó Tanulók!

Elő pillantásra teljesen ismeretlen regénynek tűnik **Charles Portis A félszemű** című műve.

A 14 éves Mattie Ross apját meggyilkolja és kirabolja egy Tom Chaney nevű alkalmazottja, amikor a Port Smithbe utaznak tenyészlovak vásárlása céljából. A talpraesett Mattie – minthogy édesanyjának két kisebb testvéréről kell gondoskodnia – utazik el az édesapja holttestéért, miközben elhatározza, hogy – ha törik, ha szakad – felkutatja a gyilkost. Erre a feladatra egy Rooster Cogburn nevű iszákos, nehéz természetű békebíró kér fel, mert azt hallja róla, hogy a legkönnyörtelenebb marshal a környéken. Cogburn csak sokadszori felkérésre vállalja el a megbízást, mi több, egy LaBoeuf nevű kalandorral és texas rangerrel – aki ugyancsak Chaney-t üldözi – szövetkezve ki is akarja hagyni Mattie-t a fejedadásból. A lány azonban eltökélten követi őket indián területre, semmiképp sem hagyja magát lerázni, ezért végül a békebíró beleegyezik, hogy a lány is velük tartson. Hamarosan fegyveres összeütközésbe kerülnek a rablóbandával, amelyhez Chaney csatlakozott, Mattie-t is foglyul ejtik, az élete is veszélybe kerül, egyrészt mert Chaney végezni akar vele, másrészt, mert egy mérges kigyókkal telt verembe zuhan. Ám a klasszikus vadnyugati hős, mint amilyen a vakmerő, durva, de – ké-

sőbb kiderül – érző szívű, sőt, szentimentális Cogburn leszámol a bandával, és megmenti az életét. A harc közben LaBoeuf is elesik – később kiderül róla, hogy igazából csak egy kalandor volt, aki a saját szakállára dolgozott, sem nagy hírneve nem volt, sem menyasszony, sem nagy jutalom nem várta Texasban.

Ami ezt a szokványosnak látszó vadnyugati történetet kiemelte az ismeretlenségéből, az a hollywoodi westernfilmeknek a 20. század közepéig tartó kultusza, illetve az utóbbi évtized neowestern-adaptációi. Charles Portis regényét először Henry Hathaway adaptálta filmre John Wayne főszereplésével 1969-ben. Ugyanennek a történetnek készült el modern változata 2010-ben Joel és Ethan Coen rendezésében. John Wayne szerepét Jeff Bridges alakítja.

Van ezeknek a filmeknek egy vonása, amely megkülönbözteti őket – miként a klasszikus western bukását követő úgynevezett spagettiwesterneket is (szó lesz még róluk rovatunkban!) – a régi típusú vadnyugati történetektől: a legenda végét jelenítik meg, egy eltűnő/leáldozó hősi kor végét mutatják be.

Olvasatok! És nézzetek jó klasszikus és modern westernfilmeket!

Bence Erika



## Kicsi lények nagy feladata

A ki álomszerű, mesés varázslatra vágyik a szürke hétköznapokban, semmiképp se hagyja ki a Múnó, a holdbéli manó francia, háromdimenziós, számítógépes animációs filmet. A bemutatója a múlt év végén volt, és szinte mindenhol nagyszerű fogadtatásra talált. Nálunk mostanában vetítik a mozik. A Múnó, a holdbéli manó története egy fantasztikus világba kalauzolja a nézőket, ahol őrzők irányítják a Nap és a Hold körforgását. Idejük azonban lejárt, így új őrzőket kell választani. A bolygó népe összegyűlik a jeles eseményre. A Nap választása Szolárra esik, ami nem meglepő, hiszen az öntelt figura egész életében erre a feladatra készült, de amikor a Hold Múnót, az apró, kissé kétbalkezes teremtményt jelöli ki, mindenki felbolydul. Maga Múnó sem érti, miért ő lett a kiválasztott, hiszen fél a sötétben, és még a csillagok között sem tud különbséget tenni. A felelősség alól azonban nincs kibúvó. Egy este bekövetkezik a baj: Múnó elveszíti a Holdat. A kegyvesztett, bosszúszomjas Nekrossz, a Nap egykori őrzője kap az alkalmon, és amíg mindenki a Holdat keresi, ellopja a Napot, teljes sötétségbe borítva ezzel a bolygót. Múnó, Szolár és Tündi, a viaszlányka, felkerekednek, hogy együtt nézzenek szembe a gonosz alvilági figurával, és visszaszerezzék a Napot és a Holdat. Izgalmas útjuk során sok különös lényel kell megküzdeniük, miközben felfedezik bolygójuk lenyűgöző világát.



Múnó lassan ráébred, hogy ott lakozik benne az erő.

A Múnó, a holdbéli manó egy csodaszép animációs film. Gondolatokat közvetít az összefogás fontosságáról és a szeretet erejéről. Az alkotók nagyszerűen játszanak a hideg és a meleg színek kontrasztjával, valamint a különböző rajzstílusok vegyítésével. Kihasználják a modern technológiában rejlő minden lehetőséget – szinte érezzük Szolár kőkeményességét, Tündi lágyágát, és a Pókcák pihepuhaságát.

### Bemutatjuk a szereplőket

#### Múnó

Kedves kis erdei manó, aranyból van a szíve, de nem tudja, mi a felelősség. Megbízatása során azonban rájön, hogy nagy erő lakozik benne.

#### Szolár

Gőgös, lobbanékony, hengegő és öntelt. A kalandok során azonban megtanulja, hogyan váljon önzetlenné és segítőkésszé.

#### Tündi

Nagyon érzékeny, de nagy tudású viaszlányka. Minden álma, hogy kalandor váljon belőle.

#### Pókcák

A bolygó legédesebb teremtményei, a Hold templomának őrzői, ők lesznek Múnó legbizalmasabb szövetségesei.

#### Fancsal

Démónnak született, de folyton lehangolt és morcos, mert nem szereti a gonoszsgot. Inkább lenne manó vagy tündér, mert a természet a mindene.

#### Frocli

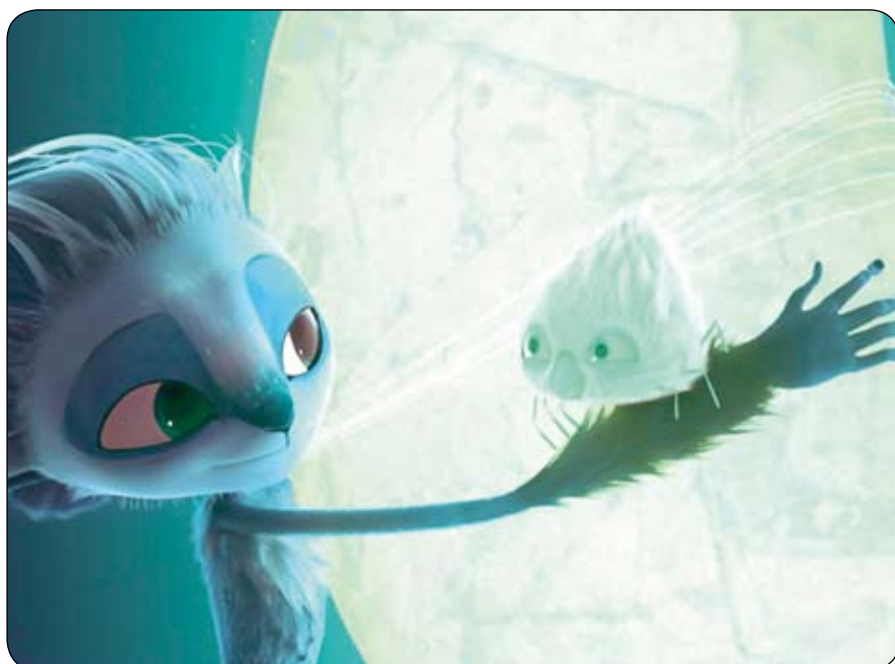
Apró természetű lávaördög, aki szeret másokat bántani. Teljesen kiszámíthatatlan.

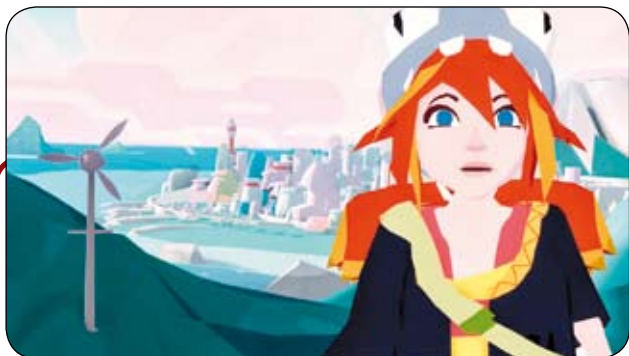
#### Nekrossz

Jó őrző volt, de magával ragadta a gonoszsg. Ki akarta sajátítani a Napot, ezért az alvilágba száműzték. Azóta bosszúszomjas.

#### Dermesz

Fegyelem és szigor a mottója. Csalódottságában behődöl Nekrossznak, miután nem választják meg a Hold őrzőjének.





## Mágikus világba került

Lindsey Stirling hegedűművész új klippelel örvendeztette meg rajongóit. A klip a Shatter Me című albumán helyet foglaló We Are Giantshez készült. Lindsey Stirling sohasem tagadta a Japán és a japán kultúra iránti szeretetét, hiszen már számos koncertet adott a távol-keleti országban, és a Senbonzakura-átdolgozása is erre utal. A klip olyan, mint egy videojáték, és szintén Japánban játszódik. Főszereplője maga Lindsey, akit egy mágikus paradi-csom szuperképességekkel ruház fel, ezt pedig a várost ostromló óriásszörnyek ellen veti be. Mint Stirling legtöbb videoklipjében, itt is megjelenik a hegedű, amelynek hatására a gonosztevő szörnyek megtérnek, és saját maguk építik újjá az általuk lerombolt felhőkarcolókat. A Shatter Me című dal után ez a második, amelyen Lindsey egy énekesnővel, ezúttal Dia Framptonnal közösen készített el.

## Együtt énekelnek



A The Girl and the Dreamcatcher néven alapított csapatot Dove Cameron és Ryan McCartan, első közös szerzeményük pedig nemrég jelent meg Written in the Stars címmel. A Liv és Maddie sztárjai a feldolgozások után tehát ezúttal egy saját szerzeménnyel jelentkeztek. Nyilvánvalóan nem ők az első Disney-sztárok és valószínűleg nem is az utolsók, akik a színésztől a zenei pálya felé fordultak, de elmondásuk szerint rendkívül büszkék a teljesítményükre. A Liv és Maddie egy amerikai televíziós filmsorozat, amelyet 2013-ban az amerikai Disney csatorna kezdett el vetíteni. A főszereplő Dove Cameron, aki két szerepben tűnik fel, mivel egy ikerpárt játszik. A történet szerint Liv egy éppen befejeződött népszerű tv show sztárja, ikertestvére Maddie, pedig a Wisconsin gimnázium egyik kitűnő tanulója, az iskolai kosárlabdacsapat tehetséges játékos és növekvő népszerűségét élvezzi. Egészen addig, amíg a gyönyörű Liv vissza nem tér a gimnáziumba. A ténedzserek amúgy sem egyszerű életét tovább bonyolítja, hogy a szülei is az iskolában dolgoznak. Ryan McCartan a sorozatban Diggiet, a kosárlabdacsapat kapitányát alakítja.

## SZTÁRVILÁG



## Film Steve Jobs életéről

Újabb film készült Steve Jobsról. Egy már megjelent korábban, 2013-ban Ashton Kutcher főszereplésével is, de amíg ez a filmalkotás elsősorban az Apple alapítójának világrengető munkásságáról szól, addig az új film a legendás mérnök életét helyezi fókuszba. A Danny Boyle rendezésében létrejött filmben Michael Fassbender alakítja Steve Jobst, mellette pedig Kate Winslet, Seth Rogen, Sarah Snook és Katherine Waterston is megjelenik. Steve Jobst, az Apple elnökét, korábbi vezérigazgatóját sokan tartják a számítástechnika egyik úttörőjének. Kaliforniában született 1955-ben és 2011-ben hunyt el. Fiatalkorában lázadó volt, de erősen érdekelték a műszaki tudományok, és ez végül meghatározta az életét.

## Nem félnek a változástól



A Set It Off floridai zenekar a Wild Wild World című szerzeményhez forgatott klipet, amelyben ismert rockzenészek is megjelennek, például Andy Biersack (Black Veil Brides) Lynn Gunn (PVRIS) Matt és Trevor Wentworth (Our Last Night) és Patty Walters. A dal a Cody Carson vezette együttes nemrégiben megjelent Duality: Stories Unplugged című lemezén kapott helyet, amely a tavaly megjelent Duality újrakevert és kibővített változata, és kétségtelenül a zenekar eddigi legérzelmesebb szerzeménye. Hangzásvilágában is más irányt mutat, mint a Set It Off korábbi dalai. A klip megjelenése kapcsán a frontember azt nyilatkozta, hogy az emberek általában félnek a változásoktól, ebben szeretnének nekik bátorítást adni.



## NAGY FELFEDEZÉSEK

## Mesterséges emberi agyat fejlesztettek

A felnőtt emberi bőrsejtekből kifejlesztett, babszem nagyságú, tudattal nem rendelkező, de minden korábbinál tökéletesebb modell egy ötletes magzat agyára hasonlít, és a teljesen fejlett emberi agy génállományának 99 százalékát tartalmazza.

Először állították elő egy csaknem kifejlett emberi agy modelljét laboratóriumi körülmények között az Ohioi Állami Egyetem

kutatói. René Anand, a columbusi Ohioi Állami Egyetem professzorának közleménye szerint a mesterséges szervképződmény, ha engedélyezik a laboratóriumi alkalmazását, felgyorsíthatja a neurológiai betegségek és rendellenességek, egyebek között az Alzheimer- és a Parkinson-kór, valamint az autizmus, illetve az ellenük alkalmazandó gyógyszerek kutatását.



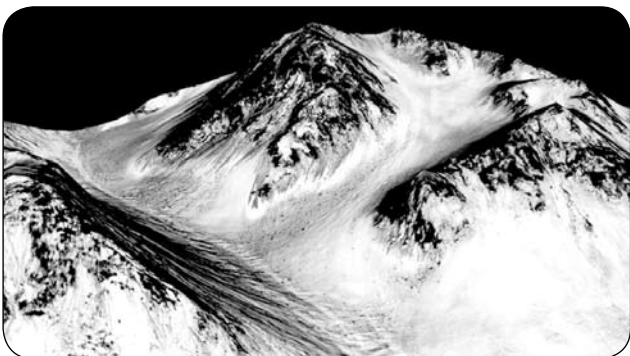
Kissé visszatetsző, de ilyen az agyunk elhelyezkedése

## Van víz a Marson

Szeptember utolsó napjaiban röppent fel a hír – igaz nem először, de talán most már megalapozottan –, hogy víz van a Marson.

Nemcsak vízjég, hanem sós folyóvíz is előfordulhat a Marson, legalábbis a vörös bolygó nyári időszakában. A NASA szakemberei egy amerikai műhold által gyűjtött adatok elemzéséből következtettek a sós folyóvíz esetleges jelenlétére, amelyet már régóta feltételeztek. Az űrszonda fekete, keskeny csíkokat észlelt, amelyek megjelennek, növekednek, és lefelé haladnak néhány marsi lejtőn a bolygó legmelegebb hónapjaiban, és elhalványulnak, majd eltűnnek a marsi év további szakaszában.

A folyékony víz központi jelentőségű az általunk ismert élet számára. A Marson már korábban is találtak vízjeget és kiszáradt vizekre utaló számos nyomot. Folyékony vizet azonban egyelőre nem figyeltek meg. A felfedezés óriási jelentőséggel bírna az egykori vagy akár ma is létező marsi élet bizonyításában – vélik a kutatók. Az élethez azonban valószínűleg túl kevés ez a víz, és túl hideg. (MTI)



Űrszonda által készített fotó

## Holdfogyatkozás



A szeptember 28-ai holdfogyatkozást a szerencsés észlelők kiváló körülmények mellett láthatták, de a jelenség megfigyelését Vajdaságban igencsak megnehezítette a sűrű felhőzet. Ezt a romantikus felvételt Landy-Gyebnár Mónika készítette a Balatonhoz közel fekvő Veszprém egén.

## Már százmillióan használják az új Windowst

Nem egészen két hónappal a megjelenése után már 100 millióan telepítették a Microsoft új, ingyenes operációs rendszerét, a Windows 10-et. Ez a gyors adaptáció kisebbfajta győzelem a cég számára, hiszen egy ilyen alap már vonzó lehet az alkalmazásfejlesztők számára.

A Microsoft amúgy merész terveket dédelget, azt szeretné, ha három éven belül egymilliárdan térnének át erre a rendszerre – nos, ha igaz a fenti értesülés, akkor a céljuk 10 százalékát nem egészen két hónap alatt el is érték. (Hvg.hu)

Foto Microsoft



## Újdonságok a magyar zenevilágból

**A**z alábbiakban olyan magyar előadókról szólnunk, akikkel az elmúlt időszakban sokat foglalkoztak a zenei hírek. Sajnos ismét feloszlik egy zenekar, de ez a hír után csupa jó dolgokról számolunk be.

### Feloszlik az AFC



Jó ideje folytak a találgatások arról, hogy miért van csend az Anti Fitness Club körül. A zenekar tagjai megközelítőleg két évvel ezelőtt jelentették meg legutóbbi videoklipjüket, a frontember Molnár Tamás egyre több szólóestet tartott, és pletykákat lehetett hallani arról is, hogy új zenekart alapít. Azután minden világossá vált, hiszen a zenekar hivatalosan is bejelentette, hogy 13 év után december 28-án egy búcsúkoncert után feloszlik az Anti Fitness Club. Közösségi oldalán a frontember azt írta, hogy az elmúlt évek során rengeteget változtak, mindannyiukat más utakra vitte az élet, ez pedig összeegyeztethetetlen lett az AFC-vel. A zenekar 2002-ben alakult, az áttörő sikert első videoklipjük a Még vár ránk ez a Föld hozta meg számukra 2007-ben. A tizenhárom év alatt három nagylemezt és három EP-t adtak ki, tizenegy videoklipet készítettek, zenei díjakban részesültek, és számos fesztiválon vettek részt.

### Új albummal jelentkeztek



Lonely Hearts' Boulevard címmel új lemezt adott ki a Paddy and The Rats. Magyarországon ők az egyik legkedveltebb ír punk zenét, vagy ahogy egyszer ők fogalmaztak, pub and rollt játszó együttes. Zenéjüket szinte mindegyik korosztály magáénak érezheti. Az albumról elsőként a My Sharona című dalt mutatták be. A Paddy and the Rats Paddy O'Reilly (dalszerző, énekes) alapította Vince Murphyyvel (basszusgítár) és Joey MacOnkay-val (elektromos gítár) 2008-ban. Később csatlakozott

hozzájuk Seamus Connelly (dob), Sonny Sullivan (harmonika) és Sam McKenzie (hegedű, ír síp, skót dudu, mandolin). Az ír és a kelta népzene motívumait ötvözik a punk rockkal, habár néhol megjelennek orosz, roma és lengyel népzenei elemek is.

### Megy a szekér



Miután egy videómegosztón megközelítőleg tízmillió alkalommal kattintottak a felhasználók az Ocho Macho Jó Nekem című felvételére, a zenekar a bravúros teljesítmény hatására úgy döntött, hogy új videót készít hozzá, de nem akárhogyan. Jó Nekem, ha jó Neked címmel egyfajta kezdeményezést indítottak, arra buzdítva a rajongókat, hogy töltsenek fel egyperces videókat az említett dalhoz, a klip pedig a legjobbak összevágásából készül majd el. A frontember, Kirchknopf Gergő a klip kapcsán azt feszegette, hogy a beküldött felvételeken múlik szórakoztató vagy megható lesz-e végeredmény. Az együtttest akkor is nagy öröm érte, amikor kiderült, hogy ők képviselhetik Magyarországot jövő év januárjában a hollandiai Groningenben a 30. Eurosonic Noorderslag fesztiválon, amelynek fókuszában a közép-kelet-európai országok állnak majd.

### Amerikai tehetségkutatóba jelentkezett



Nemrég bombaként robbant a hír, hogy a magyarországi Megasztáros győzelme után Király Viktor jelentkezett az amerikai The Voice tehetségkutató műsorba. Az énekes azonnal elnyerte úgy a közönség, mint a zsűri tetszését is. Elsőként a Maroon 5 frontembere fordult meg, majd sorban a többiek is. Viktorért sorban licitáltak a bírák, de ő végül azt választotta, aki elsőként mondott igent rá, így továbbjutott, meghozta, Adam Levine csapatában. Viktor egy interjúban azt mesélte el, hogy többen ajánlották neki, próbálja ki magát amerikai tehetségkutatóban, ő viszont nem gondolta, hogy lenne esélye. Végül a testvére, Linda nevezte be.

# Lisa asszony rejtélyes mosolya

**A** Mona Lisa a világ egyik legismertebb festménye, melyet Leonardo da Vinci készített 500 évvel ezelőtt. Hosszú ideig királyok falán lógott, ma a párizsi Louvre-ban látható. Vajon ki lehetett ez a sejtelmes mosolyú nő és milyen viszontagságokon ment keresztül a festmény az idők során?

## A festmény

A Mona Lisát 1503 és 1506 között készítette **Leonardo da Vinci**. Alkotója nem adott címet a festménynek, ezt a művész életrajzírója, Giorgio Vasari tette meg 1550-ben, da Vinci halála után 31 évvel. (A Mona az olasz madonna rövidítése, asszonyt jelent, tehát a festmény címe magyarul Lisa asszony.)

Leonardo da Vinci 1516-ban I. Ferenc francia király invitálására Franciaországba költözött, Amboise mellett, a Clos Lucé kastélyban élt. A Mona Lisa 1517-ig maradt da Vincinél, ekkor ugyanis eladta a királynak 4000 aranyért. A festményt nagy becsben tartották a francia uralkodók, XIV. Lajos még Versailles-ba is magával vitte. Egy ideig Bonaparte Napóleon is birtokolta, majd 1804-ben a Mona Lisának a párizsi Louvre adott otthont, ahol hosszú évekig nem érte semmi atrocitás (csupán az 1870/71-es porosz–török háború idején kellett egy bresti fegyverraktárba szállítani).

1911. augusztus 21-én, Vincenzo Peruggia olasz szobafestő, aki korábban a Louvre-ban dolgozott, takarítónak álcázva magát leemelte a falról a Mona Lisát, és egyszerűen kisértél vele. A lopásra 36 órával később derült fény, a rendőrség nagy erővel kereste a tettest. A gyanúsítottak között volt Picasso és a híres költő, Apollinaire is, de nem volt bizonyíték ellenük. A nyomozók tanácstalanok voltak. A Mona Lisa ekkor tett szert világhírnévre, azelőtt csak a művészettörténészek körében volt kedvelt alkotás, szinte minden híradás csak az ellopott festményről szólt.

## Olasz vagy francia?

A festmény két évvel később, 1913. december 12-én került elő, amikor Peruggia el akarta adni 500 ezer líráért a Firenzében lévő Uffizi képtárnak. A tolvajt feljelentették a rendőrségen, majd elfogták és letartóztatták. Peruggia azzal védekezett, hogy tettét hazafiasságból követte el, úgy gondolta, hogy a Mona Lisa (bár törvényes úton került francia tulajdonba) Olaszországot illeti. Az olasz közvélemény hősként tisztelte Peruggiát. A lopásért 12 hónapot kapott, melyből csak 7-et kellett letöltenie. A Mona Lisát néhány hétig az Uffizi képtárban állították ki, majd visszakerült a Louvre-ba.

A sokat megélt Mona Lisa ezután sem „unatkozott”, a második világháborúban el kellett rejteni a nácik elől, 1956-ban restaurálásra szorult, mert egy vandál savat fröcskölt rá, majd egy másik rongáló egy követ hajított hozzá. 1963-ban egy időre a New York-i Metropolitan Múzeumba vitték, ahol több mint egymillióan láthatták. A korábbi esetekből tanulva úgy döntöttek, hogy a festményt golyóálló üveggel védik. Így nem esett baja, amikor 1974-ben, Tokióban vörös festéket akartak rá önteni, vagy 2009-ben, amikor egy orosz nő egy csészével dobta meg a festményt.

## Kit ábrázol a festmény?

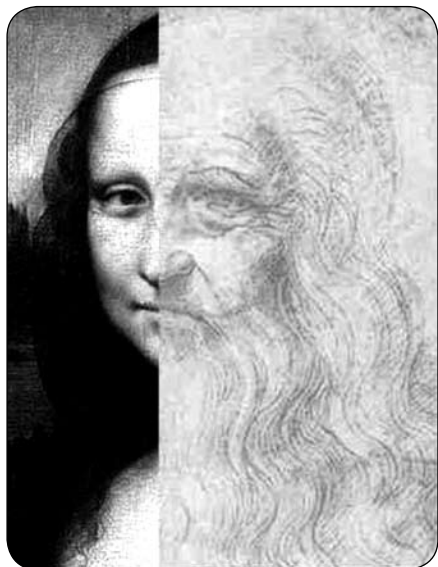
Lillian Schwartz úgy véli, hogy a Mona Lisa önarckép, vagyis da Vinci saját maga női változatát festette le. Digitális elemzés alá vetette a Mona Lisát és a festő önmagáról készített rajzait, és egyezést talált. Maike Vogt-Lüerssen német történész szerint a festmény Aragóniai Izabellát, Milánó hercegnőjét ábrázolja. Leonardo 1482 és 1499 között volt a milánói hercegi udvar tudósa és művésze.

A legtöbb bizonyíték viszont arra utal, hogy Leonardo da Vinci Francesco del Giocondo



selyemkereskedő feleségét, Lisa Gherardint festette le. Lisa Gherardini 1479. június 15-én született Firenzében, egy kis bérházban. A család rossz körülmények között élt. Lisa volt a legidősebb hat testvére közül, 16 évesen, 1495-ben ment férjhez Francesco del Giocondohoz, a tizennégy évvel idősebb ruha- és selyemkereskedőhöz. Öt gyermeke született. Francesco jó barátságot ápolt Leonardo da Vinci apjával, Piero da Vincivel. Piero megkérte a fiát, Leonardót, hogy fesse meg barátja feleségét, Lisát. A festmény azonban sosem került a Giocondo család birtokába, mert Leonardo nem volt elégedett a művével, hosszú éveken át tökéletesítette. Lisa férje halála után apácának állt, és a firenzei Szent Orsolya zárdába költözött.

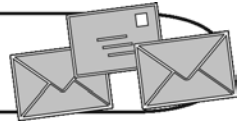
**Tokár Tamás Zalán**



**A Mona Lisa és Leonardo da Vinci önarcképének összehasonlítása**



**Lisa és Francesco del Giocondo háza a Via della Stufán, Firenzében**



## A vers- és prózamondás legjobbjai

Az első októberi hétfőjén Topolyán megrendezett Tóth Ferenc Vers- és Prózamondó Szemlén kiváló teljesítményt nyújtottak a vettek. A következő eredmények születtek:

**Alsósok:** 1. Bába Lujza (Újvidék), 2. Kis Komáromi Zsolna (Óbecse), 3. Onhaus Erik (Topolya), Karvák Ádám (Újvidék). Különdíj: Alács Varó Emese (Pacsér), Csizmár Csongor (Topolya)

**Ötödikesek és hatodikosok:** 1. Francia Flavie (Topolya), 2. Szemerédi Tamás (Óbecse). Különdíj: Csincsák Tamás (Zentagunaras)

**Hetedikesek és nyolcadikosok:** 1. Katona Boglárka (Topolya), 2. Bally Ingrid (Hajdújárás), 3. Kisutcai Szilárd (Óbecse). Különdíj: Paulyuk Jenifer (Kishegyes)

**Középiskolások:** 1. Dupák Fanni (Csóka), Marx Éva (Csóka), 2. Bojko Andrej (Kishegyes), Kőműves Csaba Bence (Kishegyes), 3. Kovács Bertina (Csóka). Különdíj: Juhász Dominika (Törökkanizsa)

**A magyart mint környezetnyelvet tanulók:** 1. Orčić Martina (Szabadka), 2. Harkai Emília (Topolya). Különdíj: Marčetić Marija (Szabadka), Prčić Mila (Szabadka).

## Földrajz szakcsoport alakult

Iskolánkban földrajz szakcsoport alakult. Eddig kétszer találkoztunk. Pétervári Renáta földrajztanáró bemutatva a diákoknak, hogyan lehet túlélni a sivatagban egy homokvihart, majd a tanulók gipszből elkészíthették egy folyó makettjét, így megtanulva, mi a folyómeder, a folyótorkolat, az alluviális lapály... Aki még szeretne csatlakozni a szakcsoporthoz, megteheti.

**Varnyú Kinga, 8. osztály,  
Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

## Játékos feladatok a sportnapon



Atemerini Kókai Imre Általános Iskolában az idén is megszervezték a sportnapot, a kötelezően sporttal töltendő tanítás nélküli munkaszombat keretében. A 7. c osztály beszámolója szerint nagyon jó móka volt a különböző feladatok teljesítése, noha nem volt könnyű.

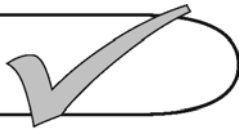
**A Kókai Imre iskola 7. c osztálya, Temerin**

## Tanulmányi kiránduláson a petőfisek



Iskolánk valamennyi tanulója szeptember 25-én ellátogatott Újvidékre a Kutatók Éjszakája elnevezésű rendezvényre. A tanulók kísérőtanáraikkal: Tokić Dórával, Tóth Zsolttal, Lázár Lászlóval és Pétervári Renátával sok érdekes kísérletet és tudományos elméletet láthatott és próbálhatott ki.

**Az óbecsei Petőfi Sándor iskola tanulói**



## Összhangban vagy a világgal?

**Örökös küzdelem és elégedetlenség jellemzi a mindennapjaidat, vagy harmóniában élsz a világgal és önmagaddal?**

### 1. Szoktál bosszankodni más butasága vagy tehetetlensége miatt?

- Igen, ez meglehetősen gyakran megtörténik velem.
- Nem túl gyakran fordul elő. Megpróbálok toleráns lenni másokkal szemben.
- Szinte sosem. A bosszankodás árt a szépségnek. Az életet türelemmel és elnézéssel fogadom el.

### 2. Képes vagy igazán dühbe gurulni, ha meg kell védened az álláspontodat?

- Nem, ez nekem meglehetősen nehezemre esne.
- Igen, előfordul, de nem csinállok belőle rendszert.
- Persze, a kiabálás időnként megszabadít a felgyülemlett méregtől.

### 3. Elégedett vagy a külsőddel?

- Egyáltalán nem, rettenetesen nézek ki.
- Nagyjából igen, de azért nem ártana leadnom néhány kilót.
- Olyan vagyok, amilyen, én már így szoktam meg magam.

### 4. Milyen gyakran álmodsz rosszat?

- Havonta legalább egyszer.
- Elvétve.
- Szinte soha.

### 5. Van megbízható baráti köröd?

- Nincs, leginkább csak magamra számíthatok.
- Vannak jó barátaim, de azért nem ugranék utánuk a kútba.
- Igen, a barátaim nélkül nem sokra mennék.

## Értékelés

### Legtöbb az a) válasz:

Olyan vagy, mint a kitörés előtt álló vulkán. Egyszerűen túl sokat idegeskedsz, ami nem tesz jót sem a testednek, sem a lelkednek. Vedd számba, mi az igazán fontos, és változtass az életeden!

### Legtöbb a b) válasz:

Valami nyomja a szíved. A lelki egyensúlyodat még nem vesztetted el, de gyakran leszel bosszús vagy letört apróságok miatt. Mindenképpen rá kell jönnöd, mi az, ami zavar, mert csak akkor lehet teljes a belső harmóniád.

### Legtöbb a c) válasz:

Irigylésre méltóan kiegyensúlyozott személyiség vagy. Tudod és mered élvezni az apróbb-nagyobb örömeiket, ugyanakkor a nehézségek – ahelyett, hogy elkészerítenének – inkább megedzenek. Benned megvan az a belső harmónia, amelyet sokan egész életükben keresnek. Azért ne felejts el mindent megtenni annak érdekében, hogy ez sokáig így is maradjon!

## Horoszkóp

### Kos

Hirtelen nem is tudod, mihez kezdj, de szerencsére a zavar csak átmeneti, és az új helyzetben is gyorsan megtalálsz a helyed. Ne akarj egymagad irányítani mindent, fogadd el a segítséget!

### Bika

Úgy érzed, elvesztegetted valamit valamire, ami nem érte meg a dolgot, mert talán enélkül is minden a maga medrében maradhatott volna. Akkor azonban ezt a döntést láttad helyesnek, most már ne emészd magad.

### Ikrek

Addig gondolkodtál, míg elszalasztottad a lehetőséget, de most már a legrosszabb, amit tehetsz, ha ezen tovább szomorkodsz. Nézz egyenesen a jövőbe, tartogató még sikereket neked.

### Rák

Nem akard, hogy valaki rossz véleménnyel legyen rólad, de csak azért, hogy jó benyomást tegyél, ne hazudtold meg önmagad, és főleg ne változtass a véleményeden! Legyél büszke arra, aki vagy!

### Oroszlán

Egyszerre kell két szerepben is helyt állnod, ráadásul te most leginkább arra vágysz, hogy egy kicsit egymagad lehess. Legyél türelemmel, ennek is eljön az ideje!

### Szűz

Addig halogattál valamit, míg valaki más csapott le a lehetőségre, és most rosszul érzed magad emiatt. Ha most nem cselekedtél, az talán azért volt, mert még nem álltál készen erre.

### Mérleg

Végre elérnek a sikerek. Erre nagy szükséged van, mert már kezdted elfáradni, de a pozitív visszajelzés most újra megerősít abban, hogy van értelme annak, amit csinálsz.

### Skorpió

Lehet, hogy nem is érzed, mennyire fontos számodra valami vagy valaki, amíg meg nem próbálják elvenni tőled. Ekkor azonban a végsőkig fogsz harcolni, és el is éred, hogy megőrizd, ami a tiéd.

### Nyilas

Fontos, hogy legyen most melletted valaki, aki közel áll hozzád, és akiben megbízatsz, mert különben egyedül nagyon nehéz lesz helyt állnod a mostani helyzetben. A támogatás most mindennél többet jelent.

### Bak

Valaki tőled kér tanácsot, de úgy érzed, ő is tudja, mit kellene tennie, csak nem akarja megtenni. Lehet, hogy most az lesz a legjobb, ha ezt tapintatosan, de őszintén neki is megmondod.

### Vízöntő

Sokkal gyorsabban teszel pontot egy bonyolultnak látszó ügy végére, mint ahogyan azt először gondoltad. A sikernek örülsz, de kicsit csalódott is vagy, mert nagyobb küzdelemre számítottál.

### Halak

Úgy érzed, a múltban elszalasztottál néhány lehetőséget, amit most már nagyon nehéz bepótolni. Pedig csak körbe kellene nézned, és akkor meglátnád, hogy még mindig nincs elveszve az alkalom.



**„Kedves Bizalmas sorok!**

**Én egy tizennégy éves lány vagyok, már fél éve járok egy nálam 3 évvel idősebb fiúval. Nagyon szeretem, jól megvagyunk, annak ellenére, hogy egy 20 kilométerrel távolabbi városban lakik. Nagyon szeretek vele együtt lenni. Amikor találkozunk, ölelkezünk, csókolózunk, simogatjuk egymást, de még nem élünk szexuális életet. A szüleim tudják, hogy járok vele, de minden alkalmat kihasználnak, hogy megmondják, szerintük korai még ez nekem, és szakítsak vele. A fiút szeretem, és nem szeretnék vele szakítani. Nem tudom, mit tegyek. A szüleim haragszanak rám emiatt. Kérlek, segíts!**

**Válasz:**

Kedves Bibi!

Ismereteim szerint a szülők csakis azért szokták tiltani általános és sokszor középiskolás korban is a leánygyermeküknek, de a fiúknak is, a járást, mert aggódnak miattuk, féltik, nehogy meggondolatlan dolgokat tegyenek, vagy az egészségüket veszélyeztessék a korai szexuális kapcsolattal. Nagyon sok veszély leselkedik rájuk, különösen akkor, ha éretlen, tájékozatlan fiatalokról van szó: nemkívánatos terhesség, nemi úton terjedő fertőző betegségek, amelyek közül nem egy halálos is lehet, vagy a fertőzés miatt később sokuknak nem lehet gyermekük sem. Ha valóban meg szeretnéd tudni, miért ellenzik a szüleid a fiút, vagy a párkapcsolatot, akkor meg is kérdezheted tőlük. Az is fontos kérdés azonban, hogy te mit szeretnél ettől a kapcsolattól, és mit szeretne a fiú. Jó letisztázni, hogy ugyanazt akarjátok-e egymástól. Az is kérdés, hogy meddig elégzik meg a fiú az ilyen távkapcsolattal, és mikor kér tőled többet, mint amit ebben a pillanatban nyújtani tudsz, vagy akarsz neki. Legyél önmagaddal őszinte, amikor ezekről gondolkodsz! A probléma, a gondolatok megfogalmazását segítheti, ha leírod őket. Lehet az napló formájában, amelyet néha-néha újraolvashatsz, de lehet egy papírlap is, amelyet utána megsemmisítesz. Azt sem szabad viszont szem elől téveszteni, hogy vannak dolgok, amelyeket a szüleid, mint kívülállók, észrevesznek, látnak a fiúdnál, te viszont nem, mert szerelmes vagy belé. Egyben legyél biztos, bármit teszel is, a te szüleid csak azt szeretnék, hogy sérületlen, egészséges és boldog legyél.

**„Kedves Bizi!**

**Én egy 12 éves lány vagyok. Aggódok, mert a barátnőim egytől egyig összejöttek fiúkkal, én pedig egyedül vagyok. Most pillanatnyilag egy fiú sem tetszik. Két évvel ezelőtt viszont nem volt nap, hogy ne lett volna új szimpátiám. Most már tudom, hogy csak a külsejük tetszett. Most boldogtalan vagyok, mert úgy érzem, hogy sosem találom meg a nagy Ő-t. Lehetséges-e, hogy olyan miatt szenvedjek, ami még nincsen, vagy amim sosem lesz? Mit tegyek? Kérlek, segíts!**

**Bibi”**



**Liliom”**

**Válasz:**

Kedves Liliom!

Nem tudom, mennyire vigasztaló a számodra, de tény, hogy nagyon sok veled egykorú szenved ugyanezért, amiért te. Ezért nyugodtan mondhatom: „Isten hozott a serdülőkorban!” Hogy neked még nincs szimpátiád, illetve hogy a barátnőidnek van valakijük, nem jelenti azt, hogy lemaradtál valamiről. Ez annak a jele, hogy még nem jött el a te időd a mélyebb vonzalomra, a szerelemre. Az meg, hogy járj valakivel, aki még nem is tetszik, csak azért, mert nem szeretnél lemaradni a többiektől, nem hoz semmi jót számodra. Arról nem is szólva, hogy mekkora csalódás lenne a fiú számára, akinek te tényleg tetszel, ha kiderül, hogy nem viszonozod az érzéseit. Lazíts, ne terheld magad ezzel a kérdéssel! Ne lovald bele magadat abba, hogy jön-e vagy nem jön a nagy „Ő”! Barátkozz mindenkivel, fiúkkal, lányokkal, egykorúakkal, idősebbekkel, fiatalabbakkal! Az egyik fiú azért lesz érdekes és vonzó számodra, mert jól néz ki, a másik azért, mert jó a dumája, a harmadik mert sármos, a negyedik meg azért mert csintalan. Biztos vagyok benne, hogy a te időd a nagy szerelemre még csak ezek után jön el. Csak legyél türelmes önmagaddal és a fiúkkal is! Semmiről sem maradtál le!

**„Kedves Bizalmas sorok!**

**Nem tudom, hogyan lehetséges, de én egyszerre két fiúba vagyok szerelmes. Az egyik szimpatikus, de eléggé rigolyás. Ezt azért mondom, mert néha nagyon kedves, néha pedig olyan hülyeségeket mond, hogy kiráz a hideg, lehetetlen feltételeket szab. Egyszer például azt mondta, akkor jár velem, ha az én barátnőm jár az ő barátjával. A másik fiú kedves, szimpatikus fiú, nekem nagyon is tetszik, de fiatalabb nálam. Barátkozunk, mert az utcámban lakik. Az anyukája viszont nagyon ellenzi, hogy velem barátkozzon, pedig semmi sincs még köztünk. Nagyon jó vele beszélgetni, érettebben gondolkodik, mint az a másik fiú, aki velem egyidős. Úgy érzem, hogy mind a kettőt szeretem. Mit tegyek?**

**@”**

**Válasz:**

Kedves @!

Én úgy látom, hogy amit te szerelemnek, szeretetnek nevezel, az egy kicsit kevesebb, mint amit te gondolsz, ez igazából vonzódás, vagyis szimpátia. Talán ha így könyvelnél el a viszonyodat ezzel a két fiúval, lenne elég időd jobban megismerni őket ahhoz, hogy megfelelő döntést hozzál. Ez pedig barátkozás útján történhet meg. Úgy tűnik, hogy az első fiú eléggé gyerekes, szeret bolondítani, olyan feltételeket szab neked, amelyeknek te személyesen biztosan nem tudsz megfelelni. A másik fiú pedig olyan igazi barát, akivel jókat lehet beszélgetni, ami bizony még nem szerelem. Ha igazából szerelmes leszel, azt észreveszed, és nem dilemmázol, hogy ez, vagy az. Legyél türelmes magaddal, ne sűrgesd a dolgokat! Jönni fog a valódi szerelem magától is. Nagyon valószínű, hogy akkor egy negyedik, ötödik vagy egy sokadik fiú lesz az, aki igazából megdobogtatja a szívedet. Addig barátkozz, barátkozz, barátkozz!





## Fontos tanácsok az első hajfestés előtt

**E**lső alkalommal befesteni a hajadat több, mint egyszerű kísérletezés. Nem tudhatod, hogyan reagál a hajad, hogy tényleg olyan színű lesz-e, mint szeretted volna, és hogy mennyire roncsolódik a hajad a festés során.

### Nem egyszeri dolog

Tudnod kell, hogy ez nem egyszeri alkalomra szól. A hajfestés meg fogja viselni a hajadat, ezért győződj meg róla, hogy fenn tud tartani a hajad egészségét. Azt is gondold át, hogy megvan-e a szükséges anyagi háttered ahhoz, hogy karban tudd tartani a hajadat. Idővel a festék bizony halványodni és kopni fog a hajmosás és a nap hatására.

### Hajápoló termékek

Lehet, hogy a festés előtt elég volt egy átlagos sampon, de most számolnod kell azzal, hogy festett hajra való termékeket kell használnod.

### A hajad egészsége

A hajad bizony megviseli, ha befested, főleg, ha világosítod. Az első pár napon száraz lesz, és könnyebben töredezik. De ha teszel rá hidratáló pakolást, akkor sokkal puhább lesz a hajad.



### Az arcod

A hajad színének változásával az arcod színe is változni fog. Amikor sötétebbre fested a hajad, akkor az arcod tónusa világosabbnak fog látszódni, és fordítva. Amikor befested a hajadat, akkor vigyázz arra, hogy a szemöldököd színe ne üssön el nagyon!

### Gondolj a vegyi anyagokra!

Talán még nem festetted a hajadat, de lehet, hogy volt dauerolva. Ha a dauer még benne van a hajadban, mindenképpen szólj festés előtt a fodrásznak! Dauerolt hajad világosítani nem igazán ajánlott dolog, mert tönkretehet a hajad.

## Ezért jobb a hagyományos szappan



**B**izonyára te is hallottál már a folyékony szappan előnyeiről, de rengeteg érv szól a tömbszappan használata mellett is. Számtalan, jobbnál jobb minőségű szappant találhatsz a boltokban. Sőt, akár saját kezűleg is elkészítheted a kedvedre.

### Jót tesz a zsíros bőrnek

Néhány szappan kétségkívül szárítja a bőrt, de ha a te bőröd zsíros, akkor ez számodra jó hír. A szappanban található összetevők ugyanis segítenek eltávolítani a felesleges olajat a bőr felszínéről, ezért használat után egy kicsivel szárazabb marad a bőröd. Természetesen léteznek speciálisan a különböző bőrtípusokra tervezett szappanok, szóval érdemes konzultálnod az eladóval.

### Illatmentes

Nem minden szappan illatmentes, de azért a legtöbbjük igen. Az érzékeny bőrű embereknek ez nagyon hasznos lehet a viszketés, a bőrpír és az égető érzés enyhítésében. Illatmentes folyékony szappant nehezen találsz. Ha bevált a rendes szappan, miért ne használnád?!

### Gazdaságosabb

Amikor tömbszappant használsz, könnyen láthatod, mikor elég, míg a folyékony szappan esetében nagyobb az esély a pazarlásra, könnyen a lefolyóba kerülhet, még akkor is, ha éppen annyit nyomsz ki belőle, amennyire szükséged lenne. Ha szeretnél spórolni, akkor inkább válaszd a tömbszappant!

### Környezetkímélőbb

Csak gondoldj a csomagolásra! A tömbszappannál csak a papírt kell feltépní, és kész, a folyékony szappannál viszont ott vannak azok a nagy műanyag flakonok, amelyektől meg kell szabadulnod.

### És többre is használható, mint zuhanyzásra

Tényleg ez a leghasznosabb tisztálkodószer, de a szappan többre is képes annál, mint hogy behabosítson téged. Dörzsöld be szappannal a beragadt fiókot, cipzárat, vagy ablakot! Mosószerként is használható, és ha beteszél egy szappant a szekrényedbe, a ruháidnak csodás, friss illatot ad.

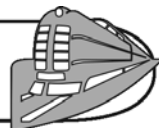
## Melegszendvics reggelire



**S**okak szerint ez a világ legjobb melegszendvicse. Ráadásul ez a melegszendvics nemcsak nagyszerű, de elkészíteni is egyszerű. Egy próbát mindenképpen megér!

1. Belezz ki egy zsemlelét!
2. Csurgass bele olvasztott vajot!

3. Szórd meg reszelt sajttal!
  4. Rakj bele bacont és zöldségeket!
  5. Üss a tetejére egy tojást!
  6. Ezután a tetejét üresen hagyva terved be alufóliába!
  7. Süsd 180 Celsius-fokon, amíg aranybarna nem lesz!
- Jó étvágyat!**

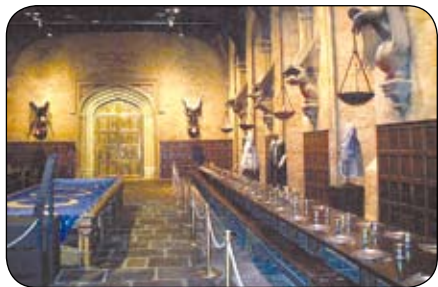


# Kukkantsunk be filmhelyszínekre!

**N**agyon sokan szeretjük a jó filmeket, ám vannak olyanok is, akiket felettébb érdekel, hol volt a forgatás, szeretnék megérinteni a kosztümöket, vagy kézbe venni a filmben is látható használati tárgyakat. Tudják ezt a filmkészítők is, ezért jó pénzért látogathatóvá teszik a filmhelyszíneket, vagy kiárusítják azokat a ruhákat, melyekben a színészek és főleg a színésznők eljátszották a jól ismert jeleneteket.

## Harry Potter

Harry Potter rajongói 2012 tavaszától látogathatják a Warner Bros. stúdióban a film díszleteit. A háromórás túra során a látogatók megtekinthetik többek között Dumbledore dolgozószobáját és a nagytermet is. A szemfüles rajongók azonban London utcáin sétálva is ráismerhetnek az ismert helyekre.



**Roxfort, a filmekben látható nagyterem**

J. K. Rowling író nemcsak az angol színészekhez ragaszkodott a filmekben, hanem a brit tájakhoz is. Az első Harry Potter-film óta a forgatási helyszínek már szinte záránkhelyé váltak. A történet kezdetén Harry megtudja, hogy varázsló. A tanuláshoz szükséges felszerelést Hagrid segítségével az Abszolúton vásárolja meg, ahova a Foltozott Üstön keresztül jutnak el. Ha a londoni **Leadenhall** piacon járunk, ne felejtsük el megnézni a Foltozott Üst bejáratát (a helyiségben ma optikai szaküzlet működik). Harry pénzét a varázslók bankjában, a Gringottsban őrzik, amit a mi világunkban **Australia House**-nak hívnak (nem látogatható, csak az ajtón lehet benézni). A **King's Cross** pályaudvar kilenc és háromnegyedik vágánya csak a képzelet szüleménye, a jeleneteket a 4-es és 5-ös peron között forgatták. A rajongók azért fényképezkedhetnek a 9-es vágánynál a falban eltűnő kocsi. A filmekben látható pályaudvar külső jeleneteit a **St. Pancras** állomáson vették fel.

A Titkok kamrájában Harry és Ron repülő autóját kis híján elcsapja a világ egyik leghíresebb viaduktján – a skóciai Glenfinnanbe vezető völgyhíd – haladó Roxfort Expressz. A Skóciában található **Alnwick kastély** szolgált Roxfortként az első két filmben. Többek között itt vették fel a repülésórát és a második

film elején a repülő autóval történt szerencsétlen landolást is. A Tiltott Rengeteg a történet szerint a varázslóiskola mellett található, de a valóságban egészen **Buckinghamshire**-ig kell utaznunk, ha látni akarjuk a félelmetes fákat. Hagrid kunyhóját is itt építették fel, de a forgatás után lebontották.

## Star Wars

A valóságban azért nem kell egy másik galaxisba utaznunk, hogy eltöltsünk egy éjszakát azon a helyen, ahol Luke Skywalker felnőtt. A **tunéziai Matmata** szolgált Tatooin bolygóként, és a környék a mai napig turisták ezreit vonzza. Az ifjú Skywalker házában ma a Sidi Driss Hotel működik. A hotel 20 szobája egész évben várja a vendégeket, a személyzet pedig szívesen mesél a filmforgatásról.



**A Hotel Sidi Drissben forgatták a Star Wars 2. és 4. részének egyes jeleneteit**

Néhány jelenetet a **Chebika-oázisban** és környékén vettek fel, amely tulajdonképpen egy romváros. Egyes rajongók szerint ez a hely ihlette Chewbacca nevét. A ma már Star Wars-kanyonként emlegetett (eredeti neve Sidi Bouhlel-hasadék) helyre a **Star Wars IV.** (1977), majd a **Baljós árnyak** (1999) fogatversenyes részéinél is ráismerhetünk. A Baljós árnyakban szereplő rabszolgaszállást is felkereshetjük az érdeklődők. A jeleneteket a tunéziai **Ksar Hadadában**, illetve **Medeninében** forgatták. A jellegzetes építmények, úgynevezett gorfák egyébként a termés és áru raktározására szolgáltak.

A **Klónok háborújának** helyszíneit többek között Spanyolországban és Olaszországban találhatjuk meg. A casertai palota (Nápolyban) szolgált a nabooi Theed palotaként, és a Tóvidéken játszódó jeleneteket Észak-Olaszországban, a svájci határ közelében épült Villa del Balbianelloban vették fel.

## Gyűrűk ura

Peter Jackson **Új-Zélandon** született, így logikus volt az a lépése, hogy a Tolkien-regényekből készült trilógiát itt forgatja le. Az ország változatos tájainak hála: a dombok között megbúvó Hobbitfalva, a hegyekkel körülvárt Helm-szurdok és a síkság fölé magasodó



**Hobbitfalva Új-Zélandon, mely A Gyűrűk Ura- és A Hobbit-filmek miatt épült, ha nem a filmek használják, múzeummá funkcionál**

Edoras is elkészülhetett. Bár az **első filmet** 10 éve mutatták be, a rajongók lelkesedése azóta sem lankadt Frodó és Középfölde iránt. Száklak ajtajában ma is készíthetünk fotókat, és nagy sétákat tehetünk a környéken. Aki azonban különlegesebb élményre vágyik, az **heli-kopterrel** is bejárhatja a Gyűrűk ura forgatási helyszíneit. Különböző hosszúságú utak közül választhatunk. Vasudvardba több mint három óra alatt jutunk el, de az Anduin folyót már 45 perc alatt is megcsodálhatjuk.

Akik inkább a földön maradnának, azok mindenképpen menjenek Wellingtonba, hiszen a városban és környékén számos forgatási helyszín található.

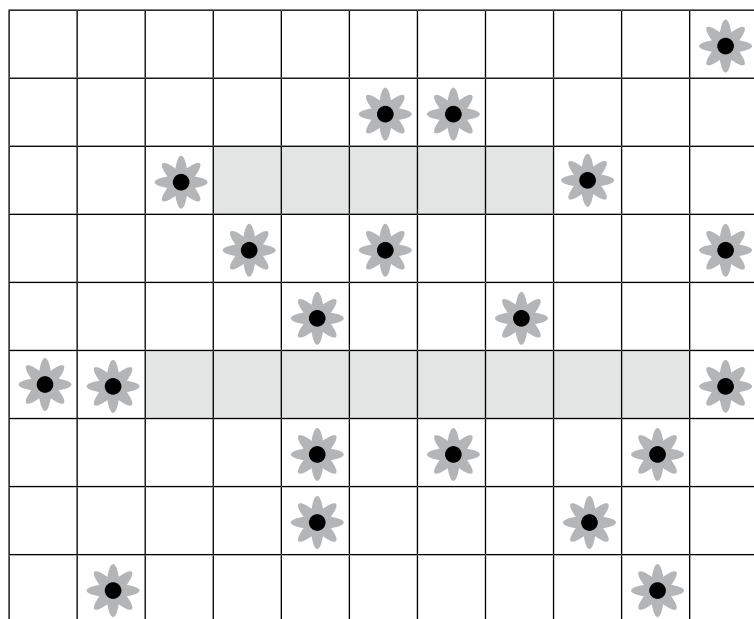
## Rocky

Erről a filmről mindenkinek először azok a lépcsők jutnak eszébe, ahol Rocky edzése során felfutott. A **Philadelphia Művészeti Múzeum** előtt található lépcsőt mi is megmászhatjuk, és felérve diadalittasan bokszolhatunk a levegőbe. A kultikus helyszínt a Rocky **második részében** is viszontláthatjuk, mikor a bokszolóval egy egész tömeg fut együtt, illetve a **Rocky Balboában** is. Rocky apartmanja a **Tusculum utca 1818 E** száma alatt található, mivel magántulajdonban van, ezért csak kint nosztalgizhatunk.



**A Philadelphia Múzeum és az előtte levő lépcsők, melyeken felérve sokan a levegőbe bokszolnak, akár Rocky**

## Berakós rejtvény



- Miért késtél el, János? – kérdezi a tanárnő.
- Azért, mert nincs órám.
- No ne mondj ilyet, hiszen ott van a kezeden.
- ...

(A választ megtudod, ha berakod a rejtvénybe az itt lévő szavakat, betűhalmazokat.)

**Kétbetűsek:** ÁR, GÚ, HA, LA, MI, PK, RI, VI.

**Hárombetűsek:** PAD, PEJ, RLA, TOM, VAD.

**Négybetűsek:** ARAB, ÁGAZ, ELAD, ELLI, GÚLA, INOG, IRMA.

**Ötbetűsek:** ERKEL, GÖRBE, KERTI, ORION, VÉGRE.

**Hatbetűsek:** ALMALÉ, MONDAT.

**Hétbetűs:** TEMERIN.

**Tízbetűs:** KOPPENHÁGA.

## Betűrejtvények

1 

GR	L
Ö	A
	D

 2 

U	K
---	---

 3 




K	GÓ
O	

 4 

JA	P
	Á

## Skandináv rejtvény (30.)

Rejtvényünkben Matsuo Bashō japán költő Őszi est című költeményéből idézünk Kosztolányi Dezső fordításában. A verssorokat kell megfejtenetek.

	NŐI NÉV	A „FALÓRÓL” HIRES	KONYHAI ESZKÖZ	ILYEN TALAJ IS VAN	ÁRASZT	A FÖLDBŐL KIEMELŐ	FALRA AKASZTHATÓ
	NÉVELŐ	DEHOGY!	AUSZTRIA	TÁL BETŰI	OXITÉN		
	1	SZ					
	FÉL ÖT	ÓDON	ILYEN		KENDER-TÖRŐ		
ÉJFÉL ELŐTT	GÁBOR MIKLÓS	FÉRFINÉV			CÁR BETŰI		
2							
„R”	FORDÍTVA ÚT NAGY HAJÓHAD			ELEJÉN GÓZÓL KI SZERBÜL		KÉN	ADA ELEJE ŐSZI GYÜMÖLCS
FÜVES TERÜLET	GY	MAGYAR VÁROS FORDÍTVA SZALAD	MINDKETTŐ SZERBÜL	KAS FORDÍTVA	FÉL ÖT PAD KÖZEPE	HÍM ÁLLAT	OND BETŰI (ÉK. F.) ELŐRE NYOM
ELŐVIGYÁZATOSAN KIS PATAK				ADAGOL	A SZOBÁBA		2 ÖKÖR SZERBÜL
	FŐVÁROSA HAVANNA UGYANI!		EME	BŐR THAIFÖLD		HIDROGÉN	ZÉRÓ
						VÉDED (ÉK. H.) LUXEMBURG	
							 ŐZ

Az 29. szám skandináv rejtvényének megfejtése: TINÓDY LANTOS SEBESTYÉN, BUDA VESZTÉSE, HISTÓRIÁS ÉNEKEK

## Szókihúzó

T	T	Ó	L	L	E	S	G
E	R	Á	T	I	G	A	K
G	A	O	E	R	N	Ő	C
T	D	L	M	O	A	L	I
R	U	T	S	B	B	A	T
Ü	D	R	Á	O	I	N	E
K	A	N	D	R	T	T	R
H	Z	O	N	G	O	R	A

CITERA  
GITÁR  
LANT

DOB  
HARSONA  
TROMBITA

DUDA  
KÜRT  
ZONGORA

Húzd ki a fenti szavakat balról jobbra, jobbról balra, fentről le, lentről fel és az átlók irányában! Ha összeolvasod a kimaradt betűket, ismét egy hangszer nevéet kapod eredményül.

## Lóugrásban

S	O	R	L	A
Á	Á	M	R	H
Y	O	T	R	V
T	S	O	E	O
N	L	N	Á	T

A lóugrás szabályai szerint fejtsd a rejtvényt, melyben egy bánáti és egy bácskai helység nevéet rejtettük el.

## Szótagolva

1	2		3	
4			5	6
		7		
	8			

**Vízszintes sorok:** 1. Kerti vetemény, 4. Kenyértésztából sütik, 5. Bifláz, 7. Az egyik oldal, 8. Középpérték.

**Függőleges sorok:** 1. Magról nevelt átültetésre váró növény, 2. Ragozott, 3. Pakol, 6. Oldalt levő. – Szótagolva fejtsd!

## TARKA OLDAL



Kicsi sarok

### Miniszámjáték

3	4	2	
			4
4		1	
	3		2

A számok mindegyike (1, 2, 3, 4) csak egyszer fordulhat elő minden sorban és oszlopban, valamint a négyzetekben is.

### Hang nélküli közmondások

1) S.K.B.SZ.DN.K S.K.Z.LJ.

2) H.LLG.TN..R.NY

Pótold a hiányzó magánhangzókat!

## Anagramma


PÁLNE

DALOL

NÉGER

LOVAG

KÉRVE

BÖGRE

KLÁRI

RONDA

A megadott szavak betűinek átrendezésével alkoss új, értelmes szavakat, és írd be a rácsba. A kiemelt oszlopban egy európai ország nevének kell kialakulnia.

# HOROG



## Még egy géb!

A törpe növesű gébek tájidegen fajok, valamikor nem éltek vízünkben. Özönfajokról, tehát természetes úton terjedőkről van szó, amelyek a Fekete-tengerből – és annak tágabb vidékéről – vándoroltak ide. Az első, a tarka géb, még az 1800-as évek második felében megérkezett ide. Ezután hosszú, nagyjából százéves szélcsend – vagy ha úgy tetszik: „gébcsend” – következett be. Akkor befutott a folyami géb, nagyjából további tíz év elteltével a békafejú géb, néhány évvel ezután a feketeszájú géb, majd gyors egymásutánban a csupasztorkú géb, a kaukázusi törpegéb... A szakértők a Szirman-gébet is felfedezni vélték, a szakma azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezekből tájaink nincs, említése téves beazonosítás következménye.

Akárhogy is ragozzuk, sok van belőlük. És nemcsak fajból lett egyszerre sok, hanem igen magas a szóban forgó halak egyedszáma is. Tekintettel arra, hogy mindenütt előfordulnak, meg hogy igencsak aprócskák, a horgászok hajlamosak egy kalap alá venni őket. Mivel tájaink horgászásból, ezen belül pedig halismeretből sem kellett vizsgát tenni, a horgászok úgy gondolták, maradtak néhány órától. Nem tanulták meg, mi fán terem (nek) a géb(ek). Sokféleképpen becézik őket, de legelterjedtebb a „pes” elnevezés. És persze hogy téves!

A pes (peš) szerb szó, de nem gébet, hanem köllöntét jelent. Ugyanakkor a géb szerb neve glavoč. Tehát aki erre felé „pes”-t mond, annak fogalma sincs a halakról, bármelyik nyelven is beszél. Tájaink ugyanis köllönte (peš) nem él, az a hal csak a pisztrángos patakokban található meg. Fontos különbség a köllönték és a gébek között, hogy a gébek hasuszonyai messze elől a melluszonyok magasságában vannak, és tapadókoronggá nőttek össze. A köllönték hasuszonya a szokványos helyen van, és különválasztott, akár csak a páros uszonyok esetében lenni szokott. A gébeknek van pikkelyük, a köllönték teste pikkelytelen. Uszóhólyagja viszont egyiknek sincs. Megkülönböztetésükhöz ennyi bőven elég.

Hogyan tudják megkülönböztetni a gébeket azok, akik a köllöntéssel is összetévesztik őket? Sehogy!

A kérdést a Jó Pajtás Liga záróversenyének eseményei hozták terítékre. A padéi Aranka-part ugyanis meglehetősen sok gébet adott a kishorgászoknak. Még hozzá igen aprókat, hiszen a gébek akkor is kicsik, amikor már nagyok. A kishorgászok azonban éles szemű vízjárók. Azonnal kiszúrták, hogy a horogra kapó apróságok különböznek a korábban ugyanitt és a környéken fognott hasonló méretű és alakú halaktól. Elsősorban abban, hogy ezeknek a halaknak a testoldalát harántcsíkok tarkítják. Az apró és kevésbé szembeötlő bélyegek mellett ez csak a csupasztorkú gébre jellemző. A szóban forgó hal bizonyító példányai alig néhány évvel ezelőtt kerültek elő a Dunából, ma már a Tiszában és vízrendszerében is tömeges. Akárcsak a többi faj, ez is terjeszkedik, és úgy fest, hogy ezáltal nem az őshonos halfajokat, hanem a korábban érkező többi gébet szorítja vissza.

## Szavazz a jövő év halára!

A Magyar Haltani Társaság honlapján állított jelöltek közül – compó, márna és selymes durbincs – az a hal nyeri el a kitüntető címet, amelyik december végéig a legtöbb voksot kapja. A korábbi évekhez hasonlóan ez alkalommal is három őshonos halunk közül választhatnak a szavazók.



Az átlátszó tavakban óarany színű, a sötét vizekben barnás-fekete árnyalatú **compó** nemcsak szép, de kitűnő húsú halunk is egyben. Állományának megfogyatkozása miatt azonban a törvény tartós védelem alá helyezte. Tehát a zsákmányolás helyén azonnal vissza kell engedni. A sekély, erősen felmelegedő, növényekkel benőtt állóvizeket lakja, ahol a gyakorta szűkös oxigéntartalom ellenére is megél. Adottságai a klímaváltozás során előnyt jelenthetnek számára.



A **márna** a hűvösebb, sóderes medrű folyóvizeket kedveli. Ívása is az ilyen szakaszokon zajlik, a duzzasztók fölötti iszapos részeket elkerüli. Kitűnő horgászhal, amelynek szálkás, de ízletes húsát sokan kedvelik. Az ikraját azonban nem ajánlatos fogyasztani, mert megáthat.



A **selymes durbincs** a Duna és mellékfolyói vízrendszerében alakult ki, és ma is csak ezekben a vizekben él. Természeti értékünk tehát, amelynek védelmét bennszülött volta mellett állományainak megfogyatkozása is indokolja. A jelöltek közül 2015. december 31-éig lehet választani a társaság honlapján, eredményhirdetés január 1-jén.

**Itt szavazhatsz:**  
[http://haltanitarsasag.hu/azevhala\\_hu.php](http://haltanitarsasag.hu/azevhala_hu.php)



## Veszélyes hulladék

# A mobil

A világon egyre több és több ember használ mobiltelefont, ráadásul sokan állandóan a legújabb modellre cserélik ódivatú készüléküket. A kidobásra váró telefonok egy ideig még a szekrényben pihennek, utána viszont – gondatlanság miatt – sokuk a szemétkosárba végzi. Ez súlyos környezeti problémát jelent, mert a készülék alkatrészei veszélyes fémeket tartalmaznak, amelyek a hulladék bomlásakor beszivároghatnak a talajvízbe, mérgezik a talajt, és bejutnak a táplálékhálózatba is.

A mobiltelefon bonyolult szerkezet, és részei különböző mértékben hozzájárulnak a környezetben okozott problémákhoz.

### A veszélyes anyagok hatásai

A hulladéklerakóban a telefonokból kiszivárgó anyagok nagyon nehezen bomlanak le, ezért sokáig a környezetben maradnak, és felhalmozódnak az élőlények szöveteiben. Már kis mennyiségben is veszélyeztetik a vizeket és az élővilágot, beleértve az embert is.

A környezetbe jutó anyagok közül több rákkeltő, megzavarják a hormonrendszer működését, fejlődési rendellenességeket okoznak, illetve idegméregnek számítanak.

### Fontos az újrahasznosítás!

Újrahasznosítással viszonylag jó eredményeket lehet elérni. A visszanyert nemesfémekből ékszereket készítenek, a műanyagborítás bútoralkatrészként éled újjá. Az elhasznált akkumulátor anyagai átalakítva



felhasználhatók egy új akkumulátorban, de a nikkel segítségével rozsdamentes acél is előállítható.

Fontos tehát, hogy a mobiltelefon ne a szemétkosárba landoljon, hanem újrahasznosítva

kezdhesen új életet. De az is javítana a helyzeten, ha kevesebb embert készítenek folyamatos vásárlásra a divat változása, illetve ha a gyártók hosszabb életűre terveznék termékeiket.

## Tudod-e?

Egy átlagos villám 5-10 centiméter széles, és 3 kilométer hosszú.

A világ államai közül egyedül Líbia zászlaja egyszínű: zöld.

A történelem során több hajó pusztult el viharokban, mint háborúkban.

Az izlandi főváros, Reykjavík lakói télen napi 18 órában gyönyörködhetnek a csillagokban. Ellenben, nyáron napi 24 órát látni a napfényt.

A világon másodpercenként eladnak egy Barbie-babát.

Az ókori rómaiak a tarajos süntüskéjét használták fogvájónak.

Felmérések szerint a világon a második legismertebb filmhős Darth Vader, akit csak James Bond megelőzött meg.

1894-ben mindössze 4 autó volt az egész Egyesült Államokban.

Tokióban kutyaparókat is lehet kapni.

Ha egész életünkben nem vágjuk a hajunkat, 9 méteresre nőhet meg.

Kalifornia államban hat jogosítványt állítottak már ki Jesus Christ (Jézus Krisztus) névre.

Mexikónak egyszer 24 órán belül 3 elnöke is volt.

A Holt-tenger magas sótartalmának köszönhetően szinte lehetetlen elmerülni benne.

Dániában kétszer annyi disznó él, mint ember.

A tehenet be lehet rúgatni, ha almával eteted.

## Madárijesztő konzervdobozból

Címoldalunkon egy egészen egyszerű madárijesztőt láthattok, amit hulladékanyagokból pofonegyszerű elkészíteni. Mégis kell hozzá kreativitás, magyarul szólva: képzelőerő. Tudod-e, hogy madárijesztőt akkor is készíthetsz, ha nincs földetek, sőt még kertetek sem, jópofa dísznek a teraszra is jó lesz. A lényeg, hogy jól szórakozz, amíg elkészíted. Íme egy példa:

### Kellékek:

- nagy méretű konzervdoboz
- hungarocell golyó
- fehér, barna és zöld akrilfesték
- két bébiételes üveg teteje
- műanyag kupak
- egy darab zsákvászon
- ragasztó
- vastagabb színes szalag
- néhány gomb
- spárga

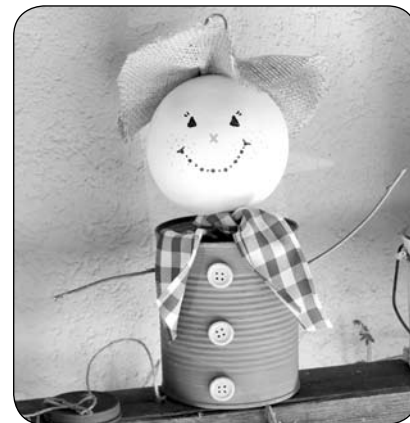
### Elkészítés:

Először is fess le a konzervdobozt és a golyót fehér alapozó akrilfestékkel! Száradás után a konzervdobozt fess zöldre!

A két bébiételes üvegtetőt lyukaszd ki! Ezek lesznek madárijesztő lábai. Ezek lesznek madárijesztő lábai. Fess barnára mindkettőt egy műanyag kupakkal együtt! Ezután készítsd el a kalapot: egy darab zsákvászonból vágj ki egy kört, majd a hulladék anyagdarabkákat gyúrd csomóba, tedd a zsákvászon közepére, fogd össze, és lazán kösd meg egy spárgával! Az így kapott kalapot nyisd szét, és ragaszd fel a fejére, vagyis a fehér golyóra!

A konzervdobozra ragaszd a kupakot nyaknak, majd amikor megszáradt, a szalagot lazán kösd a nyaka köré! Díszítsd gombokat is ragaszthatsz a dobozra.

Jöhetett az összeállítás: a lábként használt fémtetőkön húzz át egy spárgát, alul



csomózd meg, majd a két spárgaszálát kösd össze! A lábakat összekötő csomót ragaszd be a konzervdoboz belsejébe, a fejre rajzolj meg az arcot, és erősítsd a nyakra! Végül a konzervdoboz két oldalára fűrd nyílást, és ezekbe szúrj egy-egy ágacska kezeknek!

Ezzel el is készült a nem túl ijesztő, de annál szimpatikusabb madárijesztő.

## Fogorvos

Két virág beszélget a réten. Az egyik megkérdezi a másiktól:

– Nincs kedved délután eljönni velem moziba?

– Sajnos nem tudok, nem érek rá, fogorvoshoz kell mennem.

– Fogorvoshoz? Meghibbantál? Tudod jól, hogy nekünk virágoknak, nincsenek is fogaink!

– Az igaz, de én gyökérkezelésre megyek!

## Fizika

– No, Pistike, ismered-e Archimédész törvényét? Mondd meg nekem, mennyit veszít a súlyából a vízbe mártott test?

– Annyit, amennyi kosz leázik róla.

## Matek

– Kisfiam, mennyi kétszer kettő? – kérdezi a tanító néni Józsikától, a bróker fiától.

– Az attól függ – feleli a gyerek –, hogy veszek vagy eladok.

## Gömbölyű

– Tanár úr, honnan tudjuk, hogy a föld gömbölyű?

– Micsoda kérdés! Nem láttál még földgömböt?

## Pistike

– Pistike, miért van idézőjelben a fogalmazásod?

– Mert Peti füzetéből idéztem.

## Üzlet

Egy férfi Texasba költözött, és vett egy farmertől egy szamarat 100 dollárért. A farmer megígérte, hogy másnap elviszi hozzá az állatot. Másnap megjelenik a szamar nélkül:

– Elnézést, uram, de megdöglött a szamár.

– Akkor adja vissza a pénzemet! – mondja a vevő.

– Sajnos, már elköltöttem.

– Akkor hozza el hozzám a döglött szamarat!

– Mit akar csinálni vele? – kérdi csodálkozva a farmer.

– Kisorsolom tombolán.

– Dehát ez lehetetlen! Egy döglött állatot kisorsolni?

– Nyugi, nem fogják tudni, hogy döglött. Eltelik egy hónap, a farmer összetalálkozik a férffival:

– Mi lett végül a döglött szamarral? – kérdezi.

– Eladtam 500 sorsjegyet, darabját 2 dollárért, és nyertem 998 dollárt.

– Senki nem reklamált?

– Csak az az egy ember, aki nyert, de annak visszaadtam a 2 dollárját.

## Lecke

Egy hihető magyarázat a házi feladat hiányára:

– Pistike, mutasd, hol a házi feladatod?

– Tanárnő, kérem, néhány földönkívüli érkezett az úrból, és magukkal vitték, hogy tanulmányozzák az emberi intelligenciát.

## Abszolút viccek

– Mi az abszolút lehetetlen?

– ???

– Zoknit húzni a hegy lábára.

– Ki az abszolút szerencsétlen?

– ???

– Aki beleül egy szénakazalba, és megszúrja egy tű!

– Ki az abszolút taxis?

– ???

– Aki még a szivarból is fuvart csinál.

– Mi az abszolút zörgés?

– ???

– Amikor egy csontváz lovagi páncélban egy légkalapáccsal a bádograktáron szegecsel!

– Mi az abszolút semmi?

– ???

– Lap nélküli, lábatlan asztalon lévő hámozott lufi, amit penge nélküli, nyeletlen biciskával durrantottunk ki.

– Ki az abszolút sovány?

– ???

– Aki tízszer ugrik a vízbe, de csak egyszer csobban.

– Ki az abszolút szegény?

– ???

– Aki családfával tüzel!

– Mi az abszolút pletyka?

– ???

– Amikor a néma elmondja a süketnek, hogy a vak látta a bénát szaladni.



## Nem jár iskolába

- A maga fia elég régóta nem jár iskolába.
- Nem létezik, hisz minden reggel elkísérem!
- Elhiszem, de a tanítás délután van!

## Rendkívüli gyerek

- Az én kisfiam rendkívüli gyerek, tele van eredeti ötletekkel, igaz tanár úr?
- Ó igen, különösen ami a helyesírást illeti.

## Milliomos gyerek

- A milliomos gyereke iskolába megy. Az első számtanórán kérdezi a tanító néni:
  - Mennyi hatszor hét?
- A gyerek nem tudja. A tanító néni felszólít egy másik gyereket, aki megmondja a helyes eredményt:
  - 42.
- Erre a milliomos gyereke:
  - Csak? Én megadok érte 45-öt is.

## Holdfogyatkozás

- A tanár figyelmezteti a tanulókat:
  - El ne mulasszátok 20.50-kor a holdfogyatkozást!
- A hátsó padból megszólal egy hang:
  - Melyik csatornán lesz?

## Beteg gyerek

- Anyu! Nagyon fáj a torkom, meg a hasam is!
- Ó, te szegény! Miből is írtok ma dolgozatot?

## Miért?

- Miért nincs a halnak haja?
- Mert sohasem tudná megszárítani!

## Kegyelemkettes

- Hányast kaptál?
- Kettést.
- Miből?
- Kegyelemből.

## Teknősök

- A teknőscsalád elmegy a cukrászdába fagyizni. Leülnek a teraszon, a papa felnéz az égre.
  - Húha, azt hiszem, eső lesz! Kisfiam, haszaladnál az esernyőért?
- A teknőcgyerek elindul, a szülők üldögelnek a fagy mellett. Eltelik egy óra, majd kettő, a gyerek nem jön. Megszólal teknős mama:
  - Apukám, add meg a gyerek fagyiját is, mielőtt még megolvad!
- Mire a gyerek megszólal a hátuk mögül:
  - Apu, ha megeszed, én el se indulok!

## Tojás

- Anya, ez a tojás rossz!
- Nem rossz az, add meg szépen!
- De anya, ez a tojás rossz!
- Jaj, add már meg kisfiam!
- Anya, a csőrét is megegyem?

## Kavics

- Pistike, miért vetted le a cipőd?
- Mert belement egy kavics.
- Akkor miért vetted le mind a kettőt?
- Hogy megnézzem, melyikben van!

## Ijedős csónak...

- Két indián áll a vízparton. Elmegy mellettük egy vízisielő, mire az egyik:
  - Szerinted miért megy az a csónak ilyen gyorsan?
  - Hát nem látod, hogy az a sápadt arcú kergeti?

## Dadogós

- Hajótöröttek a szigeten. Megbeszélik, hogy minden napra felosztják egymás között, hogy ki mászik fel a fára örködni (hajót nézni). Egyik nap a dadogós kerül sorra. Egyszer csak ezt ordítja:
  - Ha... ha... ha... hajó... hajó... Mindenki berohan a vízbe örömujjongások közepette, és úsznak egyre beljebb az óceánba. Mikor már mindenki benn van a vízben, a dadogós folytatja:
    - Ha... ha... ha jól látom, cápa közeledik...

## A mai zenék

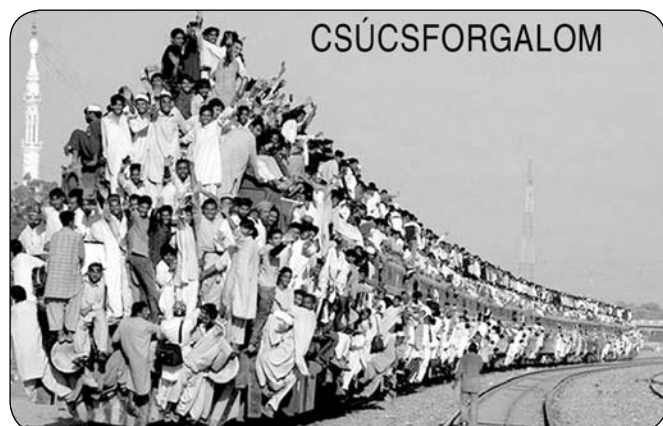
- Nagymama a kisunokájához:
  - Kisfiam, én nem értem ezeket a mai zenéket!
  - De nagymama, ez a porszívó!

## Indián memória

- Egy 120 éves indián híres a jó memóriájáról. Minden évben emberek százai kérdegetik. Egy férfi:
  - Mit reggelizett 1920. február 3-án?
  - Tojást.
- Mivel mindenki csak egyet kérdezhet, a férfi elmegy. Negyven év múlva megint odamegy a férfi, kiderül, az indián még mindig él. A férfinak kiszalad a száján, ahogy meglátja az indiánt:
  - De hát hogyan?
  - Hát rántottának!

## Mexikói nyaralás

- Egy fickó hazajön a mexikói nyaralásáról, és élményeiről mesél a barátainak.
  - Szörnyű dolog történt ott... Képzelték a helyzetet: indiánok jobbról, indiánok balról, indiánok előttem, indiánok a hátam mögött...
    - És mit csináltál?
    - Mit? Megvettem az egyik takarót, amit árultak.





## A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Kezdjük azonnal a 28. számunkban (október 1.) feltett kérdésre vonatkozó helyes válasszal: a képen látható különleges pálya a parkour. Nagyobb városokban látni már ilyen pályákat, melyeket az extrém sportok kedvelői vesznek szívesen birtokukba. Nem árt elmondani, hogy a parkour olyan extrém sport, amelyben akadályokon keresztül jutunk el minél látványosabb mozdulatokkal egyik helyről a másikra. A **parkour** lényege az, hogy A pontból B pontba minél gyorsabban és minél látványosabban jussunk el. A parkour nem tartalmaz akrobatikus trükköket és szaltókat, csak eszközt biztosít a gyors útmegtételhez. A parkourral gyakran összekevert *free running* hasonló sportág. Itt a „szimpla” futás, ugrálás, mászás mellett vannak szaltók és akrobatikus trükkök is, de lényegében a két sportág nagyon hasonló egymáshoz.

Tényleg kevesen láthatatok hasonlót, ugyanis egyetlen helyes válasz sem érkezett címünkre. Ilyen még nem fordult elő. A szerencse mégis valakire rámosolygott, méghozzá az előző héten befutott rendkívül sok helyes válasz egyik beküldőjére, a **magyarcsernyei Hódi Áronra**, a Petőfi Sándor iskola ötödikesére. Könyvjutalmát november elején postázzuk.

Újabb kérdésünk pedig a következő: kit ábrázol a karikatúra. A helyes



választ beküldők közül egy valaki ismét könyvjutalomban részesül. Ha tudjátok a helyes választ, küldjétek be mielőbb a címünkre! Jelentkezéseket **október 20-áig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.** A beküldők figyelmét felhívjuk, nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

## Két bronzérem Lettországból



Lettországból is sikeresen szerepeltek a szabadkai EmArt Műhely növendékei egy nemzetközi rajzpályázaton, melyre a világ 24 országából összesen 3916 alkotás érkezett. Uglík Auróra és Teodora Apt bronzérmeket kapott az alkotásáért, melyek helyet kaptak az impozáns katalógusban is. A képen Auróra oklevéllel a kezében.

GME



## Táncanfolyam az iskolában

Szeptember elején a temerini Kókai Imre Általános Iskolában társastáncanfolyam kezdődött. A kurzuson felsős diákok vesznek részt, latin-amerikai táncokat, standard táncokat és divattáncokat tanulnak. Kaslik Varga Szabina oktató nagy-nagy türelemmel foglalkozik a diákokkal. A tánc egyfajta sport, amelyben test és lélek egyaránt újjászületik. Mi ezt minden óra után megtapasztaljuk, és örömmel veszünk részt a tanfolyamon.

A temerini Kókai Imre iskola 7. c osztálya

CIP – Katalogizacija u publikaciji  
Biblioteka  
Matice srpske,  
Novi Sad

82+79(02.053.2)  
ISSN 0350-9141  
COBIS.SR-ID  
16225794



Vajdaság  
Autonóm Tartomány  
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja



BETHLEN GÁBOR  
Alap



Szekeres László  
Alapítvány



**68 éves a Jó Pajtás**  
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Viktor Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrizzük meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) [plasman@magyarszo.com](mailto:plasman@magyarszo.com) ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ [jopajtas.szerk@magyarszo.com](mailto:jopajtas.szerk@magyarszo.com)